

THEOSOFIA

winter 2010 • jaargang IIII

In dit nummer:
Intelligentie is onpartijdig • Radha Burnier
De verborgen zijde van logebijeenkomsten • C.W. Leadbeater
Kosmische evolutie
Een nieuwe richting van denken • C.A. Shinde
Hulpverlening op spirituele basis • Dr. Sunita Maithreya
Leven, bewustzijn en parapsychologie • Peter J. Smit

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningingen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Winter 2010 • Jaargang III
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Els Rijneker (hoofdred.)
Peter J. Smit

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

Nederland en België voor
2010: € 25,-

Daarbuiten worden verzendkosten extra in rekening gebracht. Administratiekosten bij herinnering bedragen € 5,-
Losse nummers € 4,25
excl. evt verzendkosten.

Zetwerk:

Willy van Vledder
Omslag en kleur:
Richard van Dijk
Druk: A-D Druk bv / Zeist

© 2010

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Inhoud

Intelligentie is onpartijdig Radha Burnier	3
De verborgen zijde van logebijeenkomsten C.W. Leadbeater	8
Kosmische evolutie	14
Een nieuwe richting van denken C.A. Shinde	16
Hulpverlening op spirituele basis Dr. Sunita Maithreya	21
Leven, bewustzijn en parapsychologie Peter J. Smit	25
Verenigingsnieuws	34
Adressen Theosofische Vereniging	43

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting
gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Intelligentie is onpartijdig

– Radha Burnier

Dit is één van de zeer waardevolle aforismen in *Licht op het Pad*. Het impliceert dat fragmentarisch waarnemen en begrijpen geen intelligente respons oproepen. Wat partieel of gedeeltelijk is, is fragmentarisch. Waarschijnlijk is er een groter bewustzijn nodig om bijna alles in de huidige wereld te begrijpen dat ernstige problemen creëert, persoonlijke of sociale.

Het is moeilijk de vraag te beantwoorden wat intelligentie is, omdat ieder mens alleen op zijn of haar eigen niveau kan weten wat het is. Een stroper kan het misschien gelijkstellen met het vaardig zetten van vallen voor dieren, terwijl het voor een wetenschapper of hoogleraar het vermogen betekent om de waarheid te begrijpen. De *Concise Oxford Dictionary* definieert ‘intelligentie’ als ‘intellect’, ‘begrijpen’, ‘begripsnelheid’, ‘wijsheid’ enzovoort. Deze definities kunnen in bepaalde contexten waardevol zijn, maar komen niet in de buurt van het holistisch bewustzijn waaruit passend, harmonieus en juist handelen voortkomen. Een ander woordenboek, *The Universal English Dictionary*, verklaart intelligentie onder andere als het ‘vermogen tot begrijpen, tot waarnemen, weten, beredeneren en onderscheiden’.

De mensheid in het algemeen heeft een hoge graad van beredenerend vermogen bereikt, en zo is er uitnemende vooruitgang geboekt in het begrijpen van de processen en werking van de natuur. De fenomenale ontwikkeling van de wetenschap is het resultaat van observeren en beredeneren. Toch zit

de wereld paradoxaal genoeg diep in de problemen en heeft de mensheid zichzelf in een chaotisch en gevaarlijk parket gemanoeuvreerd door haar irrationaliteit. Wat kan irrationeler zijn dan te trachten vrede op aarde te bewerkstelligen door geweld, niet aflatende productie van wapentuig en een intense wedijver om macht, door onderzoek en het uitvinden van nieuwe wapens voor massale vernietiging? De noties die ten grondslag liggen aan de poging om voortdurende economische groei en steeds hogere winsten te verzekeren, alsook de filosofie van consumptisme, die allemaal zorgen voor excessieve sensuele en egoïstische behoeften, zijn ook fundamenteel irrationeel. Zij ontkennen ieder voordeel dat het menselijk vermogen tot redeneren aan de mensheid geschonken heeft. Zonder over de vormen van irrationaliteit uit te weiden, kunnen wij de vraag stellen: zit er enige werkelijke intelligentie in het ontwikkelen van rede-neerkracht om meer kennis te verwerven en te genieten van vernieuwingen,

---

Intelligentie zou ons in staat moeten stellen ervoor te zorgen dat we door onze levenswijze geen belemmeringen opwerpen die verhinderen dat het individuele denkvermogen samensmelt met het universele.

als wij tegelijkertijd een maatschappij scheppen die vol tegenstellingen zit en zelfdestructieve krachten en activiteiten die milieutechnisch onwenselijk zijn? Wanneer intelligentie alleen ingezet wordt om kennis van het fysieke universum te verkrijgen, en niet om

vrede en goede wil op aarde te introduceren, is het misschien geen intelligentie van de hoogste orde.

Voor zover wij zelf kunnen waarnemen en leren van de grotere expertise van eminente onderzoekers als Fred Hoyle, is het universum zelf intelligent; intelligentie maakt deel uit van het weefsel van alles-doordringend leven. Het bewijs hiervan is op elk terrein waarneembaar, of wij nu planten, dieren, mensen of zelfs zogenaamde anorganische aspecten van het universum bestuderen. Wij worden er bijvoorbeeld gezaghebbend over geïnformeerd dat er een verbijsterend goed afgesteld evenwicht in het universum bestaat tussen de krachten van zwaarte en expansie en dat zelfs de geringste verstoring van dit exquisite evenwicht het universum zou doen verdwijnen in het niets. Misschien bestaat er een kleinere afspiegeling hiervan in de vorm van de constante temperatuur in de lichamen van warmbloedige dieren, die zichzelf in stand houdt zonder enige schijnbare uiterlijke interventie. De manier waarop een enorme vlucht vogels kan rondcirkelen in volmaakte eenheid of waarop bijen zeshoekige wanden kunnen bouwen die zo goed in elkaar passen dat er geen druppeltje honing weglekt, vormt onder andere een van de talloze getuigenissen van de intelligentie die zich aan alle kanten om ons heen manifesteert, als symptoom van het enorme denkvermogen van de natuur en de intelligentie van het universum zelf.

Er is maar een heel klein beetje aandacht nodig om de waarheid te erkennen van de verklaring van Hoyle dat het universum intelligent is. Helaas verbeelden mensen zich dat de eigenschappen en krachten die 'intelligentie' uitmaken alleen in henzelf bestaan; dat

zij alleen intelligentie bezitten. Is dit concept van onszelf als het centrum van alle verdienste, de blokkade in het denkvermogen van de mens die hem, een centrum van redeneervermogens, tegelijkertijd rampzalig irrationeel maakt in zijn gedrag?

De meeste mensen zien zichzelf als personen die op het toppunt van de schepping staan. Bepaalde traditionele teksten zoals de *Vivekachudamani* en de *Dhammapada* beweren dat geboren worden als mens een groot voorrecht is. Het *is* ook een voorrecht, niet omdat de mens het machtigste schepsel op aarde is geworden, maar omdat de mens het potentieel heeft om de beperkingen van zijn denkvermogen te ontdekken en deze te overstijgen. Zijn bewustzijn kan versmelten met het al-bewustzijn en zijn denkvermogen kan één worden met het enorme denkvermogen van de natuur. Dit erkennen en langs deze lijnen werken zou je kunnen duiden als ware intelligentie.

Intelligentie zou ons in staat moeten stellen ervoor te zorgen dat we door onze levenswijze geen belemmeringen opwerpen die verhinderen dat het individuele denkvermogen samensmelt met het universele. Daarom moet het lichaam gevoelig gemaakt worden en open voor hogere invloeden. Het verkeerde soort eten en teveel eten en drinken, overdreven praktiseren van ascese en alle vormen van stress die gecreëerd worden door begeerte naar genietingen verhinderen dat het lichaam en het brein ontvankelijk zijn. Gevoelens van boosheid en haat, opwinding van de hartstochten alsook een egoïstische houding en levenswijze verhinderen dat inherente intelligentie van binnenuit tot bloei komt. Egoïsme is het voornaamste echte probleem en alle uitdrukkingen ervan op verschil-

lende niveaus scheppen belemmeringen; daarom moet de mensheid niet-egoïstische manieren van functioneren leren. Dit is waar het in bijna alle religieuze leringen om gaat; alle waarlijk heilige mensen zijn vrij van egoïsme en daarom zijn zij bronnen van wijsheid. De universele intelligentie werkt vrijelijk door hen heen.

**Alle waarlijk heilige mensen zijn vrij van egoïsme en daarom zijn zij bronnen van wijsheid.
De universele intelligentie werkt vrijelijk door hen heen.**

Krishnamurti wees erop dat, wanneer iemand jaloezie of enige andere psychologische eigenschap in zichzelf ziet en daarmee worstelt, de strijd nooit lijkt te eindigen omdat de jaloezie niet verschilt van de persoon die hem ziet; beide zijn het egoïstische zelf. Dat zelf kan zich nooit bevrijden. De menselijke reis naar ware intelligentie en wijsheid begint wanneer het zelf begint op te lossen.

Overall slachtingen

De twintigste eeuw heeft twee wereldoorlogen meegemaakt, in elk waarvan miljoenen mensen stierven en natuurlijk veel meer mensen gewond raakten, geleden hebben en de pijn van verlies moesten doormaken. Elke keer was er een wereldwijde schok, die verscheidene naties ertoe bracht maatregelen in te voeren om een eind te maken aan dergelijke afgrijpselijke conflicten. In feite heeft men echter ontdekt dat veel meer mensen gevangen zijn geraakt of gestorven zijn of de misère van oorlogsomstandigheden hebben ervaren in kleinere conflicten in verschillende

gebieden van de wereld. Het lijkt bijna alsof de mensen in de huidige tijd gewend geraakt zijn aan het doden op grote schaal. Het afslachten van enorme aantallen dieren, niet omdat hongerende mensen vlees moeten eten, maar gewoon als een efficiënte methodologie om mee te werken, is één vorm van doden die mensen immuun maakt voor ethische overwegingen. In de hele wereld bestaat de bereidheid om te schieten, een bom in een menigte te gooien of dieren af te schieten, alsof er zich bij slachtingen geen morele vraagstelling voordoet.

Mededogen is essentieel voor spiritueel leven. Gebrek aan mededogen zal de vergelding van de 'onfeilbare wet van karma' over de mens heen brengen.

In september 2005 verscheen er in *The Hindu*, een van de grote kranten in India, een artikel getiteld *Miljoenen dieren ter dood veroordeeld in Australië*. Er was blijkbaar een parlementaire commissie die had vastgesteld dat exotische dieren die om allerlei redenen vanuit Europa en elders naar het nieuwe continent Australië geïmporteerd waren en die verwilderd waren geraakt, zozeer in aantal waren toegenomen dat zij nu een bedreiging vormden voor de wildstand en de landbouw. De cijfers die betrekking hadden op dieren die gedood moesten worden waren 500.000 kamelen, 300.000 paarden, 5 miljoen ezels, ongeveer 23 miljoen varkens en talloze wilde konijnen, rode vossen, katten, geiten en zelfs padden. Een enorm aantal kangoeroes en andere inheemse dieren werd ook gedood, ook al was er geen reden om

ze te slachten, zoals in het geval van verwilderde dieren.

Ook ten tijde van de gekke-koeienziekte werden enorme aantallen varkens en misschien andere hulpeloze schepselen in Europese landen ruwweg getransporteerd en gedood, vast en zeker omdat zij besmet waren met ziekten die zich ontwikkeld hadden dankzij de onnatuurlijke omstandigheden die de dieren hadden moeten doorstaan.

Ook werd pluimvee bij miljoenen geslacht om te voorkomen dat de vogelpest endemisch werd (dat wil zeggen: geregeld voorkomend in een bepaalde streek - red.) en mensen zou gaan besmetten. De mensen die betrokken zijn in deze massale slachtoprogramma's lijden blijkbaar geen pijn en zijn evenmin mentaal getormenteerd door het zien van zo veel levende schepselen die worstelen en doodgaan. Er wordt nauwelijks enige gedachte besteed aan het feit dat al deze problemen ontstaan door hebzuchtige, onverantwoordelijke of gewoonweg wrede en bloeddorstige mensen. De rode vossen werden naar Australië gebracht voor 'recreatief jagen' en zonder twijfel werden andere dieren op soortgelijke wijze beschouwd als gewoon objecten ter exploitatie.

In een voorgaand nummer van *The Theosophist* heb ik het gehad over de oorzaak van de gekke-koeienziekte: slachtafval werd vermengd met het voer dat gegeven werd aan plantenetende dieren. Op dat moment had *The Guardian* bovenaan een artikel over dit onderwerp de woorden aangehaald van dr. Rudolf Steiner, die voorspelde dat een nieuwe ziekte zou uitbreken wanneer planteneters gedwongen zouden worden vlees te eten. De vreselijke, kunstmatige omstandig-

heden waarin pluimvee, varkens en andere schepselen worden gehouden door mensen kunnen slechts de oorzaak zijn van meer leed voor de mensheid, omdat zij de wet van mededogen schendt, die de wet van karma is, omdat de mens zich genadeloos mengt in de orde die de natuur geschapen heeft.

‘Wat u zaait, zult u oogsten’ is een spreekwoord dat even bekend is in christelijke landen, net zoals zelfs eenvoudige mensen in het Oosten vertrouwd zijn met de leer van karma. In plaats van deze aloude woorden van de Wijzen na te volgen, degenereert de mensheid door het aanvaarden van slachting als een wettig middel om allerlei doelen te bereiken. De terrorist die bommen in een menigte gooit, de jonge student die een geweer gebruikt om een leraar neer te schieten, al dat soort mensen volgt blindelings het algemene principe dat in de moderne wereld heerst, dat slachting beschouwt als een legitieme methode om doelen te bereiken. Er is niet veel verschil tussen de massamoord die oorlog genoemd wordt, het enorme geweld bij het afschieten van dieren en het organiseren van opstanden door toevlucht te nemen tot terrorisme.

In haar *Conversation on Occultism*, dat oorspronkelijk verscheen in *The Path*, zei mevrouw Blavatsky: *In deze tijd zijn er grote triomfen van de wetenschap, maar zij zijn bijna allemaal gericht op de effecten en nemen de oorzaken van het kwaad niet weg. Er zijn grote studies verricht in de kunsten en ter genezing van ziektes. Maar in de toekomst, naarmate de bloem van onze beschaving zich ontvouwt, zullen er nieuwe ziektes ontstaan en meer vreemde ziekten bekend raken, die voortkomen uit oorzaken die diep in het denkvermogen van de mens liggen en die alleen uitgebannen kunnen worden door spiritueel leven.*

Mededogen en niet bereid zijn tot slachten is essentieel voor spiritueel leven. Gebrek aan mededogen zal de vergelding van de ‘onfeilbare wet van karma’ over de mens heen brengen.

Mededogen vereist dat wij dieren niet alleen voor onze bevrediging gebruiken, maar ze natuurlijk en gelukkig laten leven en dat wij evenmin andere mensen aanvallen.

Uit: *The Theosophist*, april 2006
Vertaling: A.M.I.

**Als we het idee van eenheid aanvaarden,
niet als een ideaal maar als een feit in de natuur,
dan beïnvloedt dit vanzelfsprekend ons gehele
leven, en zal het lange tijd ons gedrag bepalen.
We moeten onszelf afvragen: is dit voor mij een
waarheid? Is het de hoogste waarheid? Zo ja, wat
zijn de gevolgen daarvan voor mijn eigen leven.**

Emily B. Sellon

De verborgen zijde van logebijeenkomsten

– C.W. Leadbeater

Laten we eens kijken naar de verborgen zijde van een bijeenkomst van een theosofische loge; om precies te zijn de gewone wekelijkse bijeenkomst waarbij de loge een bepaalde lijn van studie volgt. Ik bedoel hiermee natuurlijk de bijeenkomsten van logeleden, omdat het verborgen effect wat ik hier wil beschrijven niet mogelijk is in bijeenkomsten waar ook niet-leden komen.

Natuurlijk heeft het werk van elke loge ook zijn openbare kant. Er worden openbare lezingen gehouden waar men ook vragen kan stellen; dit alles is goed en noodzakelijk. Elke loge is die naam echter pas waardig als er ook werk wordt gedaan van een veel hogere orde dan welk werk dan ook in het fysieke gebied en dit hogere werk kan alleen gedaan worden in de eigen bijeenkomsten van logeleden.

Bovendien kan dit hogere werk alleen gedaan worden als de bijeenkomsten goed geleid worden en geheel harmonieus zijn. Als de leden op de één of andere manier aan zichzelf denken – als zij een persoonlijke ijdelheid hebben, wat zich zou kunnen uiten in de wens om op te vallen of om een deel van het gebeuren naar zich toe te willen trekken; als zij persoonlijke gevoelens koesteren waarbij zij zich geraakt voelen of boos of jaloers zijn, dan kan er geen bruikbaar verborgen effect optreden. Als zij zichzelf echter vergeten hebben in hun ernstige poging om het onderwerp van studie te

begrijpen, dan kan een belangrijk en weldadig effect gemakkelijk optreden, en daarvan hebben zij zelf meestal geen idee. Laat mij de reden daarvan uitleggen.

Laten we aannemen dat gedurende een reeks van bijeenkomsten een bepaald boek voor de studie wordt gebruikt. Elk lid weet van tevoren welk gedeelte of welke bladzijde op de eerstvolgende studieavond zal worden behandeld. Er wordt verwacht dat hij goed voorbereid naar die bijeenkomst zal komen. Hij moet niet als een jonge vogel met geopende snavel afwachten tot iemand anders hem zal voeren. Integendeel, elk lid zou een redelijk begrip behoren te hebben van het onderwerp dat besproken zal worden en zou er op voorbereid moeten zijn om zijn aandeel in de informatie te leveren. Elk lid van de kring zou zich verantwoordelijk moeten voelen voor het uitpluizen van enkele van onze theosofische boeken. Het onderwerp dat in de bijeenkomst besproken zal worden, moet in de vorige bijeenkomst aangekondigd zijn en elk lid heeft de verantwoordelijkheid om het boek of de boeken die hij zal voorbereiden zorgvuldig na te zoeken op uitspraken met betrekking tot dit onderwerp. Hij komt naar de bijeenkomst met de kennis van wat er in dat specifieke boek over het onderwerp voor die avond staat en hij is bereid om dit desgevraagd naar voren te brengen. Op deze manier heeft elk lid zijn werk te doen en iedereen wordt enorm geholpen om te komen tot een volledig en duidelijk begrip van de besproken zaak, indien alle aanwezigen hun gedachten daar serieus op richten.

Laten we, om dit helemaal te kunnen bevatten, een ogenblik stilstaan bij de effecten van een gedachte.

Elke gedachte die voldoende precies is om een gedachte genoemd te kunnen worden, veroorzaakt twee verschillende resultaten. Ten eerste is de gedachte zelf een trilling van het mentale lichaam en die kan op verschillende niveaus in dat lichaam plaatsvinden. Zoals elke trilling is ook deze geneigd zich voort te planten in substantie die in de omgeving aanwezig is. Precies zoals een trillende harpsnaar de trilling naar de omhullende lucht overbrengt waardoor er een hoorbaar geluid ontstaat, zo wordt de gedachtrilling die in substantie met een bepaalde dichtheid in het mentale lichaam van een mens tot stand is gebracht, overgebracht naar substantie met dezelfde dichtheid in het mentale gebied in de omgeving van deze trilling.

Ten tweede trekt elke gedachte rond zichzelf de levende substantie van het mentale gebied aan en vormt voor zichzelf een voertuig dat we een gedachtevorm noemen. Als de gedachte alleen maar een beweging van het intellect is (zoals het geval zou zijn bij het uitwerken van een wiskundig of geometrisch vraagstuk), dan blijft de gedachtevorm op mentale niveaus. Als deze echter, ook al is het maar weinig, een tint heeft van verlangen of emotie, of als deze op één of andere manier verbonden is met de persoonlijkheid, dan zal deze gedachtevorm rond zichzelf bovendien onmiddellijk een bekleiding van astrale stof aantrekken en zich op het astrale gebied manifesteren.

Een ingespannen poging om iets abstracts te begrijpen – bijvoorbeeld een poging om te begrijpen wat er bedoeld wordt met de vierde dimensie of met het tabellarische van een tabel – veroorzaakt activiteit op hogere mentale niveaus. Mocht de gedachte gemengd

zijn met onzelfzuchtige genegenheid, hoge aspiraties of devotie, dan is het zelfs mogelijk dat een trilling op het buddhisch niveau in deze gedachte binnendringt en dat de kracht van deze gedachte honderdvoudig versterkt wordt.

Deze twee effecten van een gedachte zullen we nu afzonderlijk beschouwen en bekijken wat er uit beide beschouwingen volgt.

De trilling kan beschouwd worden als iets dat zich in het mentale gebied voortplant, door substantie heen die gevoelig is om op de trilling te reageren – dat wil zeggen, door substantie met dezelfde graad van dichtheid als waarin zij oorspronkelijk opgewekt werd. Door zich zo uit te breiden komt zij natuurlijk in contact met de mentale lichamen van veel andere mensen en het is de neiging van de trilling om zichzelf in deze lichamen voort te planten. De afstand waarover de trilling doeltreffend kan uitstralen hangt deels af van de aard van de trilling en deels van de weerstand die zij tegenkomt. Trillingen die opgewekt zijn in de lagere soorten van astrale substantie kunnen afgebogen of overstelpt worden door een veelheid van andere trillingen in hetzelfde gebied; precies zoals midden in het geraas van een grote stad een zacht geluid helemaal verdrinkt.

Een gewone op zichzelf gerichte gedachte van een gemiddeld mens begint op het laagste van de mentale gebieden en gaat dan meteen verder naar de overeenkomende lage niveaus van het astrale gebied. De kracht van zo'n gedachte is daardoor in beide gebieden zeer beperkt, hoe heftig zij ook mag zijn. Er is namelijk zo'n immense en turbulente zee van gelijksoortige gedachten die overal rondstromen, dat de trillingen heel snel verloren raken

en in alle verwarring overweldigd worden.

Een trilling die echter op een hoger niveau opgewekt wordt heeft een veel transparanter veld voor haar actie, omdat het aantal gedachten dat zo'n trilling produceert, tegenwoordig erg klein is. Vanuit dit standpunt bezien, vormen theosofische gedachten zelf bijna een aparte klasse van gedachten. Er zijn wel werkelijk religieuze mensen wier gedachten even verheven zijn als theosofische gedachten, maar die gedachten zijn niet zo nauwkeurig en bepaald. Er zijn grote aantallen mensen met gedachten over zaken en geld verdienen, van wie die gedachten zo nauwkeurig zijn als je maar zou kunnen wensen, maar die gedachten zijn niet verheven of altruïstisch. Zelfs wetenschappelijke gedachten behoren zelden tot dezelfde klasse als die van de ware theosoof, zodat we zouden kunnen zeggen dat onze studenten in de mentale wereld een veld voor zichzelf hebben. Het gevolg hiervan is dat als iemand over theosofische onderwerpen nadenkt, hij rondom zich een trilling uitzendt die zeer krachtig is, omdat er praktisch geen weerstand is, zoals geluid te midden van een onmetelijke stilte, of een licht dat in de donkerste nacht schijnt. Die trilling brengt een niveau van mentale substantie in beweging dat tot nu toe zelden wordt gebruikt; de uitstralingen die erdoor veroorzaakt worden, raken het mentale lichaam van de gemiddelde mens op een punt waar dat mentale lichaam geheel en al sluimert. Dit verleent aan die gedachte haar speciale waarde, niet alleen voor degene die denkt, maar ook voor anderen rondom hem, want de neiging van zo'n gedachte is om een geheel nieuw deel van het denkinstrument wakker te roepen en in gebruik

te brengen. Er moet wel begrepen worden dat zo'n trilling niet noodzakelijkerwijs theosofische gedachten overbrengt naar mensen die daar onbekend mee zijn. Met het ontwaken van dit hogere deel van het mentale lichaam zal deze trilling echter ongetwijfeld bijdragen tot het verheffen en vrijmaken van de gedachtewereld als geheel van die persoon, hoe hij dit ook door zijn gedrag gewoonlijk uit; dit veroorzaakt een onmeetbaar voordeel.

Als het denken van een enkel persoon deze gevolgen teweegbrengt, dan zal het gemakkelijk te begrijpen zijn dat het denken van twintig of dertig mensen dat zich op eenzelfde onderwerp richt, een ontzaglijk veel groter effect zal bereiken. De kracht van het verenigde denken van een aantal mensen is veel groter dan de som van hun afzonderlijke denken; de totale kracht benadert eerder het product daarvan, de uitkomst van de vermenigvuldiging. Zelfs al daardoor is het heel goed voor een stad of gemeenschap om een theosofische loge te hebben die daar regelmatig bijeenkomt, omdat handelingen van zo'n loge – mits deze in de juiste geest uitgevoerd worden – noodzakelijkerwijs een duidelijk verheffend en veredelend effect zullen hebben op het denken van de omringende bevolking. Natuurlijk zijn er veel mensen bij wie het denkvermogen nog helemaal niet op die hogere niveaus kan ontwaken, maar ook voor deze mensen zal de constante aanvoer van de golven van dit meer gevorderde denken het moment van hun ontwaken dichterbij brengen.

Verder moeten we ook niet vergeten welke gevolgen het heeft als er heel precieze gedachtevormen ontstaan. Deze zullen ook vanuit het middelpunt van activiteit uitstralen, maar kunnen

alleen het denken beïnvloeden van degenen die voor dit soort ideeën gevoelig zijn. Tegenwoordig komt dit vaak voor en leden bevestigen dat het gebeurt dat hen om informatie gevraagd wordt over een onderwerp dat men zojuist in de loge besproken heeft (bijvoorbeeld reïncarnatie) door mensen waarvan ze tevoren niet vermoed hadden dat ze daarin geïnteresseerd zouden zijn.

Elke loge van de vereniging is een centrum dat van belang is voor de meesters van wijsheid. Als de loge loyaal haar werk doet, dan wendt het denken in de loge en van haar leerlingen zich regelmatig naar deze meesters.

Het is goed om op te merken dat een gedachtevorm in staat is om de exacte aard van de gedachte over te brengen op mensen die enigszins voorbereid zijn om deze te ontvangen, terwijl een gedachtetrilling weliswaar een veel grotere kring bereikt, maar veel minder precies is in haar actie.

We kunnen dus zien dat onze leden een onmiddellijk effect in het mentale gebied teweeg kunnen brengen bij het gewone verloop van hun studie – veel groter zelfs dan wat gerichte propaganda misschien ooit zou kunnen bewerkstelligen.

Dit is echter nog niet alles, want verreweg het belangrijkste deel volgt nu. Elke loge van de vereniging is een centrum dat van belang is voor de meesters van wijsheid, en als de loge loyaal haar werk doet, dan wendt het denken in de loge en van haar leerlingen zich regelmatig naar deze meesters. Op deze wijze straalt er een kracht uit van

logebijeenkomsten die veel groter is dan onze eigen kracht. Zo kan een invloed van onschatbare waarde geconcentreerd worden op een plek waar deze, voor zover we weten, anders niet zou zijn.

Op deze wijze straalt er een kracht uit van logebijeenkomsten die veel groter is dan onze eigen kracht.

Dit lijkt misschien het uiterste wat we met ons werk zouden kunnen bereiken en toch is er iets wat nog groter is. Zij die het verborgene bestuderen, beseffen dat het licht en leven van de Logos het gehele systeem overstroomt; op elk gebied wordt precies die specifieke uiting van kracht uitgestort die daar passend is. Natuurlijk is de glorie van de Logos minder versluierd naarmate het om een hoger gebied gaat, omdat we naarmate we ons verheffen de bron benaderen. Normaal gesproken is de kracht die in een gebied uitgestort wordt strikt beperkt tot dat gebied, maar die kracht kan afdalen naar een lager gebied en dit van licht voorzien, mits daarvoor een speciaal kanaal gereedgemaakt wordt.

Zo'n kanaal nu blijkt altijd geopend te worden als een gedachte of gevoel een volledig onzelfzuchtig aspect heeft. Een zelfzuchtige emotie gaat een cirkelgang en brengt zo haar respons op haar eigen gebied. Een volstrekt onzelfzuchtige emotie is echter een uitstorting van energie die niet terugkeert, maar zorgt door haar eigen opwaarts gerichte beweging dat er een kanaal geopend wordt waardoor goddelijke kracht uitgestort kan worden vanuit het gebied direct daarboven. Dit is wat er in werkelijkheid gebeurt bij

het oude idee van het verhoord worden van een gebed.

Degene die zich bezighoudt met de serieuze studie van hogere zaken wordt tijdelijk helemaal boven zichzelf uitgeheven en hij brengt een krachtige gedachtevorm op het mentale gebied voort. Deze wordt onmiddellijk gebruikt als kanaal door de kracht die in het naasthogere gebied werkt. Wanneer een aantal mensen zich verenigt in deze vorm van denken, dan heeft het kanaal dat hierdoor geopend wordt een buitenproportioneel grotere capaciteit dan de som van hun afzonderlijke kanalen zou hebben. Zo'n bijeenkomst is daarom een onschatbare zegen voor de gemeenschap waarin dit plaatsvindt, want daardoor (zelfs in de meest gewone studiebijeenkomsten waar gesproken wordt over onderwerpen zoals rondes en rassen, pitri's of planeetketens) zou er een uitstroming plaats kunnen vinden in het lagere mentale gebied van de kracht die normaliter eigen is aan het hoger mentale.

Soms wordt in de bijeenkomst aandacht gegeven aan de hogere kant van theosofische leringen door vraagstukken van ethiek en zieleontwikkeling te bestuderen die we in *Licht op het Pad*, *De Stem van de Stilte* en onze andere devotionele boeken vinden. In dat geval zou er een kanaal geopend kunnen worden voor een meer verheven denken waardoorheen de kracht van het buddhische gebied naar het mentale kan afdalen. Zo zou deze kracht kunnen uitstralen en een goede invloed kunnen hebben op mensen die er niet voor open zouden staan als deze kracht slechts buddhisch gebleven was.

Dit is de werkelijke en grootste functie van een loge van de theosofische vereniging – om een kanaal voor de uitstorting van het goddelijke leven te

openen. Zo hebben we opnieuw een illustratie die ons toont hoeveel groter het ongeziene is dan datgene wat we kunnen zien. Voor de doffe fysieke ogen is alles wat zichtbaar is een klein groepje van bescheiden, nederige studenten die wekelijks samenkomen in een serieuze poging om iets te leren en om zichzelf te bekwamen om nuttig te zijn voor hun naasten. Voor diegenen die meer van de wereld kunnen zien, ontspringt er echter uit deze nietige wortel een glorierijke bloem, want niet minder dan vier machtige invloedstromen stralen van dat schijnbaar onbelangrijke centrum uit – de stroom van gedachtrillingen, de tros van gedachtevormen, de aantrekkingskracht van de meesters van wijsheid en de machtige stroom van de goddelijke energie.

Dit is ook een voorbeeld van het praktische belang van kennis van de ongeziene zijde van het leven. Bij gebrek aan die kennis is menig lid laks gebleven in zijn discipline, zorgeloos over zijn aanwezigheid bij logebijeenkomsten, en heeft daardoor het onschatbare voorrecht om deel uit te maken van een kanaal voor het goddelijke leven verspeeld. Ik heb echt gehoord van leden die onregelmatig naar de bijeenkomsten kwamen omdat ze dachten dat die saai waren en vonden dat ze er niet veel van mee konden krijgen! Die mensen hebben het elementaire feit nog niet begrepen dat ze niet meedoen om te krijgen, maar om te geven, niet om belangstellend te zijn

en vermaakt te worden, maar om hun aandeel te leveren in een machtig werk voor het welzijn van de mensheid.

Degenen die dus het verborgene willen bestuderen en daarnaar willen leven, zouden in zichzelf deze drie onbetaalbare eigenschappen moeten ontwikkelen – kennis, gezond verstand en liefde.

Alles heeft een ongeziene kant en om te leven als iemand die het verborgene onderzoekt, moet men deze hogere innerlijke kant van de natuur bestuderen en zich dan op een intelligente manier daaraan aanpassen. Iemand die het verborgene onderzoekt, kijkt naar het totaal van elk onderwerp dat voor hem verschijnt, in plaats van alleen maar naar het laagste en minst belangrijke deel ervan. Hij bepaalt vervolgens zijn handelingen in overeenstemming met wat hij ziet, in gehoorzaamheid aan de voorschriften van gewoon gezond verstand en aan de wet van liefde die het universum leidt. Degenen die dus het verborgene willen bestuderen en daarnaar willen leven, zouden in zichzelf deze drie onbetaalbare eigenschappen moeten ontwikkelen – kennis, gezond verstand en liefde.

Bron: The Theosophical
Publishing House, 1991
Vertaling: Willy Lammers

Kosmische evolutie

In zeven stanza's, vertaald uit het Boek van Dzyan

STANZA VII

1. AANSCHOUW HET BEGIN VAN BEWUST VORMLOOS LEVEN. EERST HET GODDELIJKE, HET ENE UIT DE MOEDER-GEEST; DAN HET GEESTELIJKE; DE DRIE UIT HET ENE, DE VIER UIT HET ENE, EN DE VIJF WAARUIT DE DRIE, DE VIJF EN DE ZEVEN. DEZE ZIJN DE DRIEVOUDEN EN DE VIERVOUDEN NAAR BENEDEN; DE 'UIT HET DENKVERMOGEN GEBOREN' ZONEN VAN DE EERSTE HEER; DE STRALENDE ZEVEN.

2. DE ENE STRAAL VERMENIGVULDIGT DE KLEINERE STRALEN. HET LEVEN GAAT AAN DE VORM VOORAF EN HET LEVEN OVERLEEFT HET LAATSTE ATOOM VAN VORM. DOOR DE TALLOZE STRALEN GAAT DE LEVENSSTRAAL VOORT, DE ENE, ZOALS EEN DRAAD DOOR VEEL JUWELEN.

3. WANNEER DE ENE TWEE WORDT, VERSCHIJNT HET DRIEVOUD EN DE DRIE ZIJN ÉÉN, EN HET IS ONZE DRAAD, O LANOO, HET HART VAN DE MENSPLANT DIE SAPTAPARNA WORDT GENOEMD..

4. HET IS DE WORTEL DIE NOOIT STERFT; DE DRIETONGIGE VLAM VAN DE VIER PITTEN. DE PITTEN ZIJN DE VONKEN DIE PUTTEN UIT DE DRIETONGIGE VLAM, DIE DOOR DE ZEVEN - HUN VLAM - NAAR BUITEN IS GESCHOTEN; DE STRALEN EN VONKEN VAN ÉÉN MAAN, WEERSPIEGELD IN DE VOORTSNELLENDEN GOLVEN VAN ALLE RIVIEREN VAN DE AARDE.

5. DE VONK HANGT AAN DE VLAM, AAN DE FIJNSTE DRAAD VAN FOHAT. ZIJ REIST DOOR DE ZEVEN WERELDEN VAN MAYA. ZIJ HOUDT STIL IN DE EERSTE EN IS EEN METAAL EN EEN STEEN; ZIJ GAAT DOOR NAAR DE TWEEDE EN ZIE - EEN PLANT; DE PLANT WERVELT ROND DOOR ZEVEN VERANDERINGEN EN WORDT EEN HEILIG DIER. UIT HET SAMENSTEL VAN HUN EIGENSCHAPPEN WORDT MANU, DE DENKER, GEVORMD. WIE VORMT HEM? DE ZEVEN LEVENS EN HET ENE LEVEN. WIE VOLTOOIT HEM? DE VIJFVOUDIGE LHA. EN WIE VERVOLMAAKT HET LAATSTE LICHAAM? VIS, ZONDE EN SOMA.

6. VANAF DE EERSTGEBORENE WORDT DE DRAAD TUSSEN DE STILLE WACHTER EN ZIJN SCHADUW STERKER EN STRALENDER BIJ IEDERE VERANDERING. HET ZONLICHT VAN DE OCHTEND IS VERANDERD IN DE GLORIE VAN DE MIDDAG.....

7. DIT IS UW TEGENWOORDIGE WIEL, ZEI DE VLAM TOT DE VONK. GIJ ZIJT MIJZELF, MIJN EVENBEELD EN MIJN SCHADUW. IK HEB MIJZELF IN U GEKLEED EN GIJ ZIJT MIJN VAHAN TOT DE DAG 'WEES MET ONS', WAAROP GIJ WEER MIJZELF EN ANDEREN, UZELF EN MIJ ZULT WORDEN. DAAROP DALEN DE BOUWERS, NADAT ZIJ HUN EERSTE KLEED HEBBEN AANGEDAAN, NEER OP DE STRALENDE AARDE EN REGEREN OVER DE MENSEN - DIE ZIJZELF ZIJN . . .

Zo eindigt dit gedeelte van het archaische verhaal, duister, verward, bijna onbegrijpelijk.

(Uit H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I,
Het ontstaan van de kosmos,
Theosophical University Press)

Een nieuwe richting van denken

– C.A. Shinde

De intelligentie van de mens zorgt ervoor dat hij als enige in de natuur eigen baas is. De toekomst van alle levende dingen, zijn eigen toekomst en de toekomst van de mensheid liggen in zijn handen om ze te doen slagen of te laten mislukken. Ofschoon de mens nu aan de top staat van de evolutionaire boom, heeft hij een schakel met het koninkrijk dat gelegen is onder het menseelijke. De EENHEID VAN ALLE LEVEN en de UNIVERSELE BROEDERSCHAP die de Theosophical Society uitdraagt zijn niet alleen maar ideeën of een vrome wens, maar wetenschappelijke feiten op ieder niveau.

Voordracht gehouden tijdens een symposium op de conventie in Adyar op 30 december 2003.
C.A. Shinde is hoogleraar dierkunde en actief lid van de Indiase afdeling van de Theosophical Society.

Het dierenrijk krijgt via het plantenrijk energie van de zon. Veel ambrosia-soorten zoals de acacia worden beschermd tegen insectenlarven door een symbiotisch mechanisme. Het groen geeft voedsel en beschutting aan mieren door hun doornen verbazend groot te maken; op hun beurt beschermen mieren planten tegen de bladsnijdende larven van bepaalde insecten. Zo leven planten en insecten samen tot beider voordeel. Als je kijkt naar zulke symbiotische relaties en de onderlinge verbondenheid van levende organismen is het niet moeilijk om universele broederschap intellectueel te aanvaarden als een feit in de natuur. Het begrijpen van dit feit in de natuur met de bedoeling transformatie teweeg te brengen vereist echter het inslaan van een nieuwe richting.

Laten wij ons eens afvragen waarom relaties met onze medemensen niet broederlijk zijn, ook al geloven wij in broederschap. Wij moeten hier ernstig over nadenken. Het menselijk denkvermogen is echter niet bereid dit te

doen, omdat het iemands verlangen in de weg staat om zijn identiteit als een afgescheiden wezen te zien. Hij wil niet alleen een afgescheiden entiteit zijn, maar hij wil ook een belangrijk iemand worden, door middel van geld, macht en status. Zo is universele broederschap alleen maar een idee of een concept voor het menselijk denkvermogen geworden. Het denkbeeld van broederschap is echter geen broederschap, omdat het beeld in het denkvermogen zelf de mensen in twee groepen verdeelt: zij die in broederschap geloven en zij die dat niet doen. Het belangrijke punt is dat het denkvermogen, omdat het bang is voor de verstorende invloed van uitdagingen, langzaam een geloof, een theorie of principe ontwikkelt, maar dat dit het schaden van anderen ten eigen bate niet in de weg staat. Daarom kan het denkvermogen deze nieuwe richting van denken van universele broederschap niet waarlijk aanvaarden.

In Krishnamurti to Himself geeft de auteur aan: *Het is vreemd dat wij zo weinig verbondenheid voelen met de natuur, met de insecten, met de springende kikker en met de uil die in de heuvels naar zijn maat roept. Als wij een diepe blijvende relatie tot stand konden brengen met de natuur, zouden wij nooit een dier doden vanwege onze eetlust, zouden wij nooit een aap, een hond of een cavia pijn doen of levend ontleden ten eigen bate. Wij zouden andere manieren bedenken om ons lichaam te genezen.*

Hoe kunnen wij verwantschap met alle leven bewerkstelligen? Een dier of een beest kan niet denken aan het welzijn van anderen. Onmenselijk leven betekent aanvallen, doden en bloedvergieten. Alleen de menselijke soort heeft het vermogen om een

nieuwe richting van denken te vinden. Zelfs het woord 'mens', afgeleid van het Sanskriet woord 'man' betekent de 'denker'. De mens is samengesteld uit denkbeelden. De vormende kracht van de mens ligt in zijn denkbeelden. Krishnaji zegt: *Denken is de denker.* Het vermogen tot denken helpt de mens bij het bouwen van gedachtevormen in de plastische materie van de omringende mentale wereld. Vervolgens spelen zulke gedachtevormen hun rol bij het vormen van de mens en zijn toekomst. De mens identificeert zich gewoonlijk met zijn voorbijgaande gedachten en gaat door met argumenten en verdedigen ervan, zonder er op een diepere manier over na te denken. Hij raakt fysiek en psychologisch gewend aan deze gedachten en is niet in staat de grenzen van gewenning te overschrijden.

Alleen de menselijke soort heeft het vermogen om een nieuwe richting van denken te vinden.

Onjuist denken wordt in het leven geroepen door onwetendheid en die onwetendheid maakt dat de mens dieren en planten voor zijn eigen welzijn uitbuit. Hij mist gevoeligheid, liefde en de belangstelling om te ontdekken hoe hij leeft. Een nieuwe richting van denken ontstaat pas wanneer de mentale reflexen serieus onder ogen gezien worden. Dieren hebben overlevingsreflexen die ze nodig hebben, want zij moeten onderscheid maken tussen de vijand en de niet-vijand. Ook de mens schept mentale beelden van vijand en vriend. Vanwege deze mentale conditioneringen kan hij de uitdaging van oorlog niet in al zijn facetten aan.

Het overleven van de sterkste is de wet van evolutie voor dieren, maar opoffering en dienstbetoon zijn de wetten voor mensen. In één van de *Mahatma Brieven* spreekt de Meester over 'ermee tevreden zijn niet bedankt en niet herkend te worden en te werken met de natuur'. Als wij diep over dit denkbeeld nadenken zal dat ertoe bijdragen dat wij er allemaal tevreden mee zijn om te helpen, om samen te werken en al het mogelijke te doen om het algemeen welzijn van de mensheid te bevorderen. Hiertoe moeten wij innerlijk vrij worden van de conventionele denkwijzen en voor onszelf beslissen wat echt waar, vriendelijk en helpend is. Wij moeten beseffen dat het verwrongen menselijk denkvermogen, gekleurd door begeerten, de bron is van illusies en conflicten.

Het overleven van de sterkste is de wet van evolutie voor dieren, maar opoffering en dienstbetoon zijn de wetten voor mensen.

Heldere observatie toont aan dat wij ons vereenzelvigen met ons eigen beeld dat door onze gedachten geschapen is; en we worstelen om iets te worden dat dit zelfbeeld versterkt. Dit valse zelf begeert altijd en verlangt naar toekomstige behoeftebevrediging. Dit is ons psychische zelf, vluchtig als rook. Ambitie, gulzigheid, hebzucht, gehechtheid, bezitterigheid, sympathieën en antipathieën zijn niets anders dan mentale reflexen. Wij gaan door met het versterken van deze door gedachten geschapen entiteit die ons gedurende ons hele leven gevangen houdt. De uiterlijke invloeden van de media, boeken, manieren, gewoontes

en propaganda versterken de gevangenis voortdurend, terwijl innerlijke invloeden zoals zorgen ons ongevoelig maken. Pijn wordt in het heden ervaren als gekwetstheid. Als wij ons pijn uit het verleden herinneren wordt dit woede en wat wij zien als pijn in de toekomst veroorzaakt bezorgdheid en angst. Zo is de opgeslagen gekwetstheid verantwoordelijk voor heel veel psychologische stress. Begraven gekwetstheid komt terug als woede, bezorgdheid, schuldgevoel, gedeprimeerdheid en angst.

Alleen als wij het hoofd bieden aan onze eigen mentale reflexen kunnen wij broederschap tot stand brengen. Binnen deze zelfgebouwde gevangenis, die bedrieglijk broos is, ligt het ware wezen, de eeuwige vlam. Voordat dit wezen zich kan openbaren, moet het worden ophouden. Wanneer het werkelijke bekend is, verdwijnt het onwerkelijke.

Verkeerde gedachten ontstaan door onwetendheid over ons ware wezen en door gebrek aan zelfkennis. Vandaar dat wij het feit onder ogen moeten zien dat wij technologisch, wetenschappelijk en fysiek enorme vooruitgang hebben geboekt, maar dat wij, waar het om menselijke relaties gaat, tot stilstand zijn gekomen. Dat komt omdat wij niet in staat zijn onze intelligentie of inzicht te gebruiken. Intellect is persoonlijk en intelligentie of inzicht is onpersoonlijk. Met intellect hebben wij verkeerd gebruikgemaakt van chemische technieken om chemische wapens te maken; van rakettechnologie om projectielen te bouwen; van luchtvaarttechnologie om gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers te ontwikkelen; van kernwetenschap en biotechnologie om kernwapens en biologische wapens te maken. Mocht het tot een kernoorlog

komen, dan vergaat de hele aarde tot stof, de zon zal door het stof jarenlang onzichtbaar zijn en natuurlijk kan er dan geen leven op aarde bestaan. Albert Einstein zegt: *Het intuïtieve denkvermogen is een heilig geschenk en het rationele denkvermogen is een trouwe dienaar. Wij hebben een maatschappij gecreëerd die de dienaar eert en het geschenk vergeten is.* Bovendien zegt hij: *Verbeelding is groter dan kennis* (imagination is greater than knowledge.)

Er is een doorbraak mogelijk als de mens begint met zelfobservatie en gebruik maakt van de kracht van zijn verbeelding. De mens is actief op het mentale, emotionele en fysieke vlak; gedachten, begeerte en handeling zijn de bouwstenen van zijn persoonlijkheid. Wil, wijsheid en liefde zijn uitingen van zijn goddelijke natuur, van waar inzicht verkregen wordt. Liefde inspireert wil, wil richt wijsheid en wijsheid stelt de mens in staat tot dienen. Laten wij ons daarom afvragen: Komen gedachten voort uit het brein? Zeker niet, anders zou denken ophouden bij de dood van het lichaam. Het brein en de zenuwen zijn als de toetsen van een klavier, waarop de musicus speelt en als zij in goede staat zijn, kan hij er goed gebruik van maken. Gedachten komen voort uit wijsheid en worden verrijkt door diepe emotie, die onmiddellijk synchrone trillingen in het brein veroorzaakt. Het brein op zijn beurt voert de handeling volmaakt uit middels de organen die hun eigen niveau van intelligentie bezitten.

Een werkelijk mens is hij die zich bewust is van zijn gedachten, gevoelens en handelingen. Zelfobservatie vereist het kijken naar de persoonlijkheid vanuit het gezichtspunt van de individualiteit. Dit is waar en zuiver zien en

dit wist egoïsme uit en draagt ertoe bij dat het bewustzijn opstijgt naar een hoger niveau waar eenheid heerst. Met zo'n bewustzijn kan een mens zijn eigen problemen oplossen, geholpen door een nieuwe richting van denken; wijsheid schijnt door zijn gedachten, liefde manifesteert zich als motiefloze begeerte door zijn hart en de wil neemt de vorm aan van actie. Het is een kwantsprong van intellect naar intelligentie, de bron van begrip en besef. Intelligentie is niet de functie van het denken, maar van het volgende hogere principe, buddhi of inzicht. Het denken combineert alleen maar, coördineert de indrukken van objecten die door de verschillende zintuigen worden ontvangen en het vormt beelden. Het spreekt in de taal van beelden en het brein voert door zijn neurochemische relatie met het lichaam de actie uit, in overeenstemming met het beeld. Tenzij en totdat het licht van inzicht het beeld verlicht, kan men het object niet zien zoals het is. Daarom benadrukt Krishnamurti onderzoek zoals: *Waardoor zien we meer? Waardoor begrijpen wij zonder woorden en gebaren? Waardoor hebben wij visie of ervaring die verder reikt dan de maat van het denken?*

Hij zei ook: *Als u duidelijk ziet, is er geen kwestie van keuze.*

Een werkelijk mens is hij die zich bewust is van zijn gedachten, gevoelens en handelingen.

De mens heeft een lange geschiedenis van ontwikkeling en evolutie. De transformatie die het menselijk ras heeft doorgemaakt is uniek, vergeleken met andere soorten op aarde. Tijdens voorgaande eeuwen verliep

onze materiële ontwikkeling langzamer door een gebrek aan kennis. Daarom moest er speciale nadruk gelegd worden op onderwijs en het verwerven van kennis om de menselijke vermogens te verbeteren. Wij beheersen veel meer vaardigheden dan onze voorouders, maar toch staan we tegenover problemen die wij niet kunnen beheersen. Een nieuwe richting van denken die alle menselijke vermogens in de juiste richting kanaliseert is onze voornaamste behoefte. H.P. Blavatsky zegt: *Leven om de mensheid ten nutte te zijn is de eerste stap.* De mens moet leren zijn denkvermogen te trainen om helder te denken en zijn intellect te

gebruiken, niet voor zijn persoonlijk welzijn, maar ten bate van allen. Hij moet eveneens leren zijn hart te gebruiken om mee te voelen en om harmonie te scheppen. Voelen is niet begeren; begeren is persoonlijk en voelen is onpersoonlijk.

Annie Besant wijst erop dat de yoga van kennis richting geeft aan gedachten, de yoga van liefde scheidt de juiste kwaliteit voor gedachten en de yoga van actie vermeerdert de hoeveelheid goede gedachten. Theosofie is de samsmelting van al deze drie yoga's.

Uit: *The Theosophist*, maart 2004
Vertaling: A.M.I.

**De omwenteling van de stoffelijke wereld wordt
naar de oude leer vergezeld van een
soortgelijke omwenteling
in de wereld van het intellect -
de geestelijke ontwikkeling van de wereld
vindt plaats in cycli, evenals de stoffelijke.**

H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd*, deel I

Hulpverlening op spirituele basis

– Dr. Sunita Maithreya

De ware theosoof is de filantroop die ‘niet voor zichzelf, maar voor de wereld leeft’ ... zegt een boodschap van een Meester van Wijsheid. Hulpverlening zonder spiritualiteit is echter als een mechanische onbezielde vorm. Daarnaast is spiritualiteit zonder één of andere manier van dienstverlening net als een ziel die steeds zoekt naar een vorm om zichzelf uit te drukken. Spiritualiteit en hulpverlening gaan samen.

Sunita Maithreya gaf lezingen in India, de USA en Afrika. Zij is Bachelor of Science, Medicine en Surgery. Als arts biedt zij onder meer samen met andere artsen gratis medische hulp en coördineert het project ‘Seeing Eyes for Everyone’. Zij is eveneens betrokken bij de hulp die in de kustgebieden van Tamil Nadu en Pondicherry op gang is gekomen na de tsunami van 2004, Theosophical Order of Service (TOS) en is Hoofdridder van de Orde van de Tafelronde in India. Deze inleiding gaf zij op in 2008 bij lezingen over de TOS op de 133^e internationale conventie van de TS in Adyar.

Als we om ons heen kijken, dan is er nog veel lijden in de wereld. Om te zeggen dat dit het ‘collectieve karma’ van de wereld is en het er dan vervolgens maar bij te laten, is wrede onverschilligheid. De ware basis van dienstverlening is gelegen in het zoeken van gelegenheden om hulp te bieden. Men ziet zichzelf als deel van het karmische proces van ‘lijden en pijn verlichten’. Bij de TOS gaan bij alle handelingen spiritualiteit en dienstverlening hand in hand.

Ik ben arts in deze wereld en het edele van mijn beroep staat vandaag de dag, niet geheel zonder reden, in deze wereld ter discussie. We hebben de ‘Divine Doctors’ in de oosterse geloofsrichtingen en de ‘Sweet Physicians’ in het westen. Het edele ideaal lijkt in deze tijd verhuld en uit zicht te zijn, waarbij bijna iedereen lijkt te vragen: ‘Wat is het voordeel voor mij?’ Als er een patiënt bij een dokter in de wachtkamer zit, benadert die arts dit dan als een gelegenheid om hulp te verlenen, of ziet hij alleen zijn eigen

commerciële belangen? Bevinden we ons niet veeleer in een wereld waarin we mensen als gebruiksvoorwerpen, dieren als voedsel en bomen als brandstof zien? Met onze egoïstische houding gebruiken we alles wat leeft als deurmat.

Als iemand op spirituele basis diensten verleent, houdt dat in dat die persoon van binnen zuiver moet zijn, voordat hij kan dienen.

Het is waar dat idealen zonder praktische toepassing net zijn als een ontlichaamde geest die een vorm zoekt om zich uit te drukken. Heel vaak is ons leven het tegenovergestelde van onze idealen. We wenden voor dat we filantroop zijn, maar we zijn krengerig als het erop aankomt anderen te helpen. We werken voor de dierenbescherming en hebben huisdieren, maar we zien niet hoeveel zijde en leer we eigenlijk gebruiken en hoeveel vlees we eten. Als we een product gebruiken, stellen we ons dan wel de vraag: 'hoe is het gemaakt, waarvan, en wat zit erin?' Neem bij voorbeeld iets simpels als plastic. We zijn er eigenlijk tegen, maar toch aarzelen we niet om iedere dag in de winkel een plastic tasje voor onze boodschappen te vragen. Overigens hebben de kinderen van de Tafelronde samen met enkele leden van de TOS katoenen eco-tasjes laten maken (*Vermijd Plastic, Houd van het milieu, Geef om de wereld, Motto: Take Care; Message: We Care*). Ze boden ze hier voor het goede doel te koop aan, maar er werden er maar enkele van verkocht ... Hoewel velen in gedachten zeker begaan zijn met de wereld, vinden maar weinig mensen

dat belangrijk genoeg om in de praktijk te laten blijken. We moeten ons afvragen hoe we globaal kunnen denken en lokaal kunnen handelen, dus zowel wereldwijd als plaatselijk. Dit kan als we onderzoeken waar we de fout ingaan, zowel individueel als collectief. Dit onderzoek zou uitgevoerd kunnen worden met het spirituele hulpmiddel van *svadhya* of zelfstudie. Als we elk afzonderlijk probleem zowel subjectief als objectief hebben bekeken, gaan we over naar de volgende stap. Dat is namelijk de vraag hoe we dat probleem het beste kunnen oplossen. Het leven van dr. Annie Besant is een van de grote voorbeelden van zelfstudie, evenals dat van Mahatma Gandhi. Zij schaamden zich er nooit voor om zichzelf tegemoet te treden met de meedogenloze eerlijkheid die in dit verband vereist is. Het was deze zelfstudie die het hun mogelijk maakte te realiseren wat er van binnen en van buiten fout is, zowel met de motieven als met de handelingen op zich. Een verhaal uit het leven van Gandhi: een moeder bracht haar kind naar hem toe en zei dat het teveel suiker at. Ze vroeg Gandhi om advies te geven. Hij vroeg hun om veertien dagen later terug te komen. Na die veertien dagen adviseerde hij het kind niet zoveel suiker te eten. Toen hem werd gevraagd waarom hij dat niet meteen had gezegd, maar er eerst veertien dagen over moest nadenken, zei hij dat hij het kind niet kon aanraden om iets te doen wat hij zelf niet kon. Hij was veertien dagen bezig geweest om zich te onthouden van suiker, voordat hij dat advies aan het kind gaf...

Als iemand op spirituele basis diensten verleent, houdt dat in dat die persoon van binnen zuiver moet zijn, voordat hij kan dienen. We kunnen

geen vuile handen hebben als we voedsel aan anderen uitdelen en kunnen anderen niet helpen als onze motieven niet zuiver zijn.

Veel te vaak zoeken we naar en wachten we op grote gelegenheden, vóórdát we hulp gaan bieden. In de tussentijd negeren we alle kleine gelegenheden die ons dagelijks aanstaren. Kijk wat moeder Theresa in dit verband zegt: *We moeten altijd een lach op onze lippen hebben voor elk kind dat we helpen, voor iedereen die we gezelschap en medicijnen bieden. Het zou heel verkeerd zijn om alleen geneesmiddelen te verschaffen; we moeten allen ons hart aanbieden.*

Men zegt wel eens 'liefdadigheid begint thuis', dat wil zeggen bij onszelf. Laten we eens kijken hoe we onze ondergeschikten behandelen: betalen we ze genoeg? Geven we ze genoeg vrij? Bekommeren we ons om hun medische behoeften? Helpen we bij de scholing van hun kinderen? Of kijk eens naar onze eigen familie: gaan we bij onze grootouders op bezoek of sturen we alleen bloemen naar het bejaardenhuis waar we hen hebben gedumpt? Zijn we druk bezig met ons eigen vermaak terwijl onze kinderen voor hun examens zitten? Een groot Meester van Wijsheid schreef eens: *Vindt u het van weinig betekenis, dat u het afgelopen jaar slechts aan Uw "familieplichten" hebt gewijd? Wel, wat is een betere reden tot beloning, een betere training dan dagelijkse en voortdurende plichtsbetrachting? Geloof me, mijn "pupil", de man of vrouw die zich door Karma temidden van kleine eenvoudige plichten en opofferingen en liefdevolle attenties geplaatst ziet, zal door deze trouw te volbrengen, tot hogere Plicht, Offervaardigheid en Liefde jegens de gehele Mensheid komen - bestaat er een*

*beter pad naar de verlichting waarnaar u streeft, dan de dagelijkse overwinning van het Zelf, de volharding, zelfs wanneer een merkbare psychische vooruitgang ontbreekt, het ondergaan van tegenspoed met die kalmte en kracht, waardoor deze in geestelijke dienst wordt omgezet ... (brief 68, chronologisch 123, blz. 413 in *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett.*)*

Er is nog een ander aspect toe te voegen: als spiritualiteit werkelijk de basis is voor dienstverlening, dan speelt het kleine zelf nauwelijks of geen rol. In een dergelijke staat begin je aan een project en er komt dan als vanzelf snel allerlei hulp. We zouden moeten leren om vertrouwen in ons innerlijk Zelf te hebben, bij kleine en bij grote dingen, want niet alleen komen de antwoorden op problemen daarvandaan, maar het lijkt haast of het universum krachten bundelt om dingen te laten gebeuren, op de meest onverklaarbare manieren. Er waren tijden dat ik machteloos in mijn praktijk zat als een patiënt medicijnen nodig had die hij niet kon betalen. Het gebeurde meerdere keren dat juist op dat moment een medisch vertegenwoordiger binnen liep en een paar proefmonsters van een bepaald medicijn achterliet, precies het medicijn dat op dat moment nodig was.

Zelfs bij het stellen van een diagnose moet het juiste antwoord uit het innerlijk zelf komen. De mens in deze moderne wereld lijkt te geloven dat met de vooruitgang van medische elektronica en de uitvinding van diagnose-apparatuur de strijd om dediagnostiek geheel is gewonnen. Dat is dus niet het geval. De rapporten verschaffen de gegevens. Voor een goed geïnformeerde arts zijn die gegevens informatie; voor een intelligente arts kennis; voor

de verlichte arts leidt deze kennis ten slotte tot wijsheid. Niet elke arts bereikt deze verlichting tijdens zijn carrière als vanzelf. Het is in werkelijkheid een staat die wordt ervaren door de arts die luistert naar zijn innerlijke stem of intuïtie. De diagnose, aan het eind van alle onderzoeken, verschijnt als een flits voor het oog van zijn denkvermogen en soms wijkt die ver af van de verstandelijke conclusie die men zou trekken als men alleen het logische proces van redeneren zou gebruiken. Het gaat werkelijk om een meditatieve, spirituele ervaring, die bevestigd wordt door de gereedschappen die de moderne exacte wetenschap verschaft. De 'ingeving' die je als arts vaak hebt en de antwoorden die je vaak voor je ziet, blijken het juiste en zelfs accurate antwoord. Een dergelijke waarneming, midden in een moeilijke situatie, is niet alleen een ontwikkeld gissen of een soort risicoberekening door de intuïtief werkende arts. In het antwoord klinkt de klank van waarheid door, die bevestigd wordt door de zekerheid van kennis. We kunnen misschien aannemen dat er ergens een reservoir van kennis en hulpbronnen is, in een soort latente en subtiele vorm. Het gevoelig gemaakte instrument binnenin de mens is verbonden met die potentiële kracht. Het trekt die kracht als het ware naar zich toe en maakt het naar buiten komen ervan mogelijk in de vorm van een diagnose, een oplossing of zelfs het beschikbaar zijn van een hulpmiddel. Deze hele opeenvolging lijkt wel magie, maar het is een vorm van magie die de kwaliteit van zekerheid in zich heeft. Hedendaagse wetenschappers zoals dr. Rupert Sheldrake hebben het in dit verband over morfische resonantie en Carl Jung

sprak over het 'collectief onbewuste'. Dergelijke uitspraken leken in die tijd revolutionair en werden pas na verloop van tijd door de conventionele wetenschap geaccepteerd. Dat subtiele gebied van bewustzijn waarover mystici, occultisten en theosofen gesproken hebben, zal misschien een vanzelfsprekend feit voor de wetenschap worden. De onmetelijke mogelijkheden ervan zal door alle wetenschappers erkend worden. Er zal een tijd komen dat we, net zoals bij het downloaden van het internet, hulpmiddelen uit de atmosfeer rond ons kunnen betrekken. Dat wil zeggen, alleen als dienen gekoppeld wordt aan en samengaat met spiritualiteit, niet alleen als voornemen, maar werkelijk al handelende in de praktijk. Dat is de tijd dat spiritualiteit de enige stuwkracht is achter dienstverlening. Iemand zal dan hulp gaan bieden omdat hij een voertuig is in handen van het Ene Leven, het goddelijke, en niet omdat hij verstandelijk de beslissing heeft genomen om te gaan helpen.

Er is een boodschap die deel uitmaakt van de bekende *Jubileum Toespraak* van G.S. Arundale, een vroegere president van de TS. Wij zouden hier goed naar moeten luisteren en de volgende passage goed in ons op moeten nemen: *Je kunt niet werkelijk een student van de goddelijke wijsheid zijn, behalve als je actief bent in dienstbaarheid aan het goddelijk leven. Waar moeilijkheden zijn, waar lijden is, waar onwetendheid is, waar ruzie is, waar onrecht is, waar tirannie is, waar onderdrukking is, waar wreedheid is- daar moeten we de ernstige, ijverige leden van onze vereniging aantreffen.*

Vertaling: Loes Moreno-Benseny Frikken

Leven, bewustzijn en parapsychologie

De evolutie is nog niet afgelopen...

– Peter J. Smit

In een oude, tot woonhuis verbouwde boerderij (anno 1901) sprak ik de antroposofische huisarts Arie Bos (anno 1947), schrijver van het boek *Hoe de stof de geest kreeg, de evolutie van het ik* (Zeist, 2007). Dit boek is in het februari-nummer van 2009 in *Theosofia* besproken en was genomineerd voor de Eureka boekenprijs voor het beste wetenschappelijke boek. Alleen al de nominatie voor die prijs is veelzeggend, ook al kreeg het boek die prijs dan niet. Het jury-rapport over het boek roemde het feit dat de auteur zoekt naar de relatie tussen geest en stof. Arie Bos zal in maart 2010 samen met Hans Gerding het voorjaarsweekend van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) verzorgen.

Een interview met Arie Bos, als vooruitblik op het voorjaarsweekend van 20 en 21 maart 2010.

Peter J. Smit

Arie Bos

Ik stelde Arie Bos de vraag: *Waar gaat het boek over en waarom zouden spiritueel geïnteresseerden het moeten lezen?* Er volgde een gesprek over leven, bewustzijn en evolutie: stoffelijke evolutie en geestelijke evolutie, empathie en moraliteit. Hieronder een weergave van zijn woorden.

Uiteindelijk gaat het boek over een ander mens- en wereldbeeld dan nu wetenschappelijk verkondigd wordt, of wetenschappelijk wordt geïnterpreteerd. Het beeld dat wij een lichaam zijn met hersenen die leven en bewustzijn zouden produceren.

Materie en Geest

Daar wilde ik een ander beeld tegenover stellen: wij zijn geestelijke wezens en we hebben een lichaam dat we gebruiken en hebben hersenen die we gebruiken. Dat wetenschappelijke

beeld kon alleen ontstaan door twee factoren. De eerste factor is de gedachte dat wij bestaan uit cellen en die weer uit moleculen die zulke processen met elkaar aangaan dat daaruit leven tevoorschijn komt. Leven is dus niets anders dan chemische en fysieke processen. De tweede oorzaak voor dat wetenschappelijke wereldbeeld is de overtuiging dat, als een organisme maar complex genoeg is en zenuwweefsel bezit, er vanzelf bewustzijn ontstaat.

Om dat andere beeld duidelijk te maken moest ik mij allereerst bezig houden met het ontstaan van het leven. Er is een hele tak van wetenschap, de 'origin of life science' die zich daarmee bezighoudt. Die tak van wetenschap begon in 1953, het jaar dat Watson en Crick de structuur van het DNA ontdekten; en tegelijk het jaar dat de chemicus en bioloog Stanley Lloyd Miller een proef deed waarin hij als het ware probeerde de evolutionaire 'oersoep' na te maken in een reageerbuis. Hij deed ammonia, waterstof en methaan in een reageerbuis en liet door dat mengsel met twee elektrische polen vonken schieten, in de hoop dat er iets zou ontstaan dat de basis van het leven kon zijn. Toen kwamen er daadwerkelijk aminozuren in die buis tevoorschijn. Het interessante is echter dat er ook aminozuren uit de ruimte op de aarde terecht komen. Vroeger dachten we dat aminozuren alleen door levende organismen konden worden geproduceerd, maar dat bleek dus anders. De verrassing bestond erin dat een organisch molecuul ook anders kon worden geproduceerd. Die wetenschap bestaat dus nu al meer dan vijftig jaar en iedereen lijkt ervan overtuigd dat je uit levenloze stof leven moet kunnen maken. Craig Venter, de Amerikaanse bioloog die het menselijke

genoom in kaart heeft gebracht, is daar nog steeds mee bezig (NB Het genoom van een organisme omvat één complete set van chromosomen-red-). Maar ook hem is het nog altijd niet gelukt om echt leven te maken. Er kan wel gemanipuleerd worden met het leven, maar het kan niet 'gemaakt' worden, voor het produceren van leven heb je altijd leven nodig.

Twee facetten

Tja, waarom zouden spiritueel geïnteresseerden mijn boek lezen? Mensen met een geestelijke inslag kunnen het lezen omdat er een heilloze controverse is tussen sceptische wetenschappers en mensen die de spiritualiteit zoeken. Beide kampen zouden door dit boek aan het denken kunnen worden gezet. Je zou het gevoel kunnen hebben dat je voor de ene zienswijze of de andere zou moeten kiezen, terwijl ze allebei een deel van de werkelijkheid op een valide, geldige manier proberen te ontdekken. Voor wetenschappers is spiritualiteit meestal iets van wereldbeschouwing of levensbeschouwing. Zij zien dat niet als een valide manier om kennis te verkrijgen. En de mensen met een spirituele inslag zouden de indruk kunnen krijgen dat het onwetenschappelijk is wat zij doen, of dat de wetenschap bewezen zou hebben dat er niet zoiets als ziel of geest bestaat. Beide groepen hebben dan ongelijk. Beide zienswijzen vullen elkaar aan. Spiritualiteit betekent tenslotte dat je je met de geest bezighoudt. Ik probeer in mijn boek te laten zien dat er alle reden is om te veronderstellen dat er zoiets is als de geest en ik probeer dat te onderbouwen met wetenschappelijke argumenten.

Voorwaarden voor leven en bewustzijn

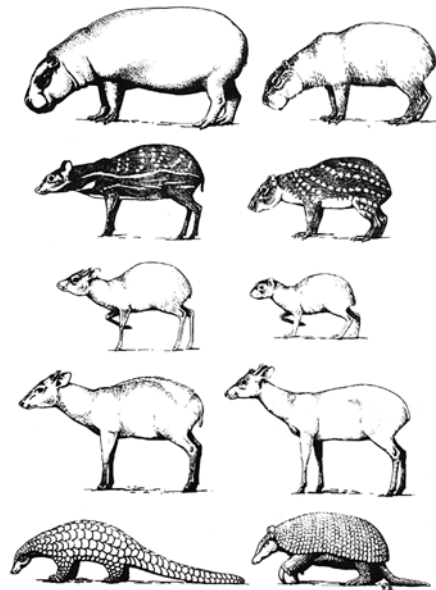
Ik maak duidelijk dat er al bewustzijn bestond voordat er zenuwweefsel was, namelijk al bij eencelligen. Eencelligen vertonen gedrag dat op een zekere mate van bewustheid wijst. Dat is van belang, omdat in het huidige denken bewustzijn aan zenuwweefsel wordt gekoppeld.

Het verduidelijken van het onvermijdelijke ontstaan van de mens doe ik langs verschillende wegen. De ene, meest interessante, weg is via de weg die ik al aantrof in het boek van de Belgische chemicus Jos Verhulst *Der Erstgeborene, Mensch und Tier in der Evolution*. Verhulst is (ook) antroposoof en natuurkundige. Hij schreef een boek over kwantumfysica en was bovendien geïnspireerd door de Nederlandse anatoom Louis Bolck. Deze lijn van argumentatie gaat via de zogeheten groeiwetten. Die wetten kun je zien aan de zoogdieren en vooral aan primaten, de orde van zoogdieren waartoe halfapen, apen en mensen behoren. Al die drie diervormen ontwikkelen vanaf de bevruchte eicel aanvankelijk een vorm die lijkt op de vorm van de mens. Later in de embryonale of nog latere ontwikkeling gaan ze daarvan afwijken en specialiseren zich dan tot gorilla of baviaan. Bolck was het al opgevallen dat apenbaby's er nog zo 'menselijk' uitzien, bijna als mensenbaby's. Ze hebben nog een plat mensengezicht waar pas later een dieren-snuut uit groeit. Verhulst vindt in het hele lichaam ontzettend veel wetmatigheden in de groei die er allemaal op wijzen dat in de mens die specialisatie die dieren zo kenmerkt juist niet optreedt en eerder teruggehouden lijkt te worden. Daarom is een mens dus niet een roofdier of een hoefdier, herkauwer of wat voor dier dan ook (alle

zoogdieren zijn gekenmerkt door een specialisatie). Primaten zijn het minst gespecialiseerd van de dieren en de mens is het daarbij nog het allerminst gespecialiseerd. De conclusie van Verhulst is dat de mens in zijn bouw het oerbeeld van de dieren vertoont. Zodoende staat hij aan het 'begin' van het dierenrijk, maar dan als idee, als geestelijk principe. De evolutie is immers niet begonnen met de mens. Vandaar dat ik in mijn boek noem dat 'de laatsten zullen de eersten zijn', met andere woorden: de mens was het doel van de evolutie.

Doelgerichtheid in ontwikkeling

Dan de tweede lijn die ik in het boek volg. Een wetenschapper, Simon Conway Morris, een evolutionair bioloog, schreef het boek *Life's Solution*. Daarin schrijft hij over convergente evolutie. Van convergente evolutie spreekt men als dieren of planten uit verschillende groepen zeer sterke uiterlijke

*Zelfde omstandigheden,
overeenkomstige vormen.*

overeenkomsten hebben ontwikkeld, namelijk als dieren met een geheel verschillend DNA pakket, een verschillend genoom, in dezelfde omstandigheden een zelfde ontwikkeling gaan meemaken in specialisatie van vorm en functies. Die ontwikkelingen zijn bij die dieren parallel. Rupert Sheldrake heeft dat gebruikt om zijn morfogenetische veldentheorie te ondersteunen: hij noemt het een resonantieverschijnsel. Conway Morris stelt dat er kennelijk een dwingende noodzaak is voor het ontstaan van bepaalde organismen met een bepaald gedrag. Dat zie je bijvoorbeeld ook bij het ontstaan van zintuigen. Op heel verschillende plekken en tijden zijn er bij dieren ogen ontstaan. Allemaal onafhankelijk van elkaar ontwikkelen de dieren zintuigen. Er is licht, dus ontstaan er ogen, er is geluid en dus ontstaat er gehoor. En ik zeg dan: er is bewustzijn en dus ontstaan er hersenen.

Bij de hominiden, de mensachtige apen, zie je hetzelfde. In Afrika zie je verschillende lijnen mensachtigen ontstaan die naast elkaar bestaan en die allemaal de mogelijkheid in zich hebben om tot een mens te evolueren. Daarom spreekt Conway Morris erover dat het onvermijdelijk is dat de mens ontstond. Ik heb mij eigenlijk altijd afgevraagd waarom wij bestaan, wat wij hier doen, en ik had dat altijd in verband gebracht met de vraag waarom er überhaupt iets bestaat. Dit boek was een zoektocht naar de antwoorden.

Parapsychologische verschijnselen

Vanuit de parapsychologie zou je de terechte indruk kunnen krijgen dat bewustzijn meer is dan een product van de hersenen, oftewel dat je er niet bent met te zeggen dat onze hersen-

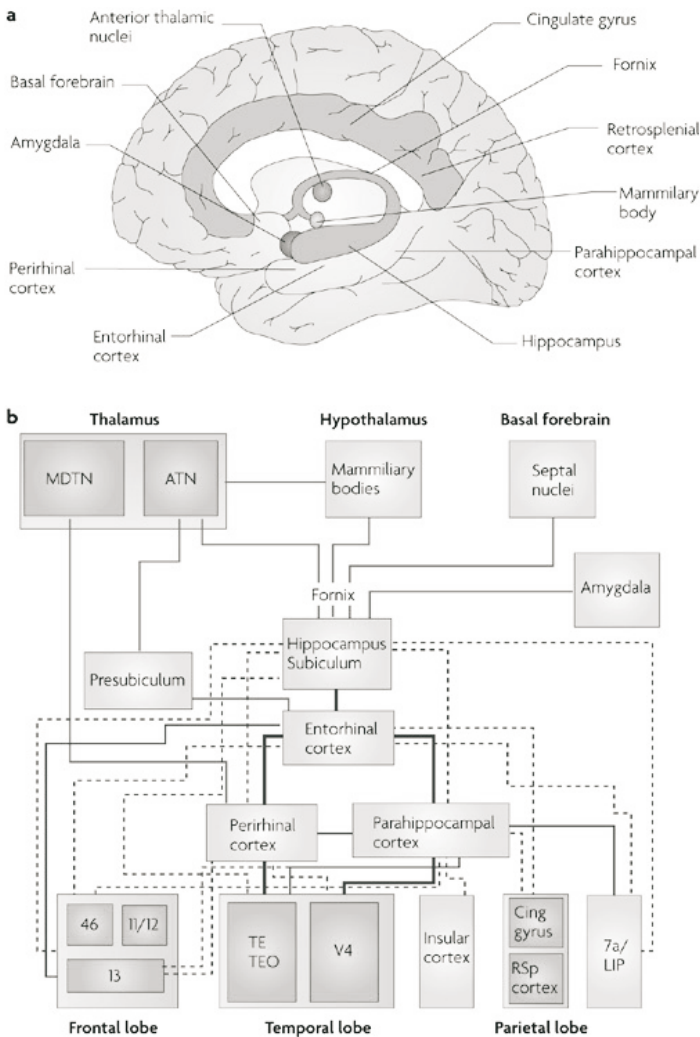
cellen ons bewustzijn maken. Daar gaat het tweede deel van mijn boek over. Dat is uiteindelijk de reden dat ik het boek heb geschreven. In dat deel van het boek pluis ik de rol van de hersenen voor het bewustzijn uit. Dan blijkt ten eerste dat onze stemmingen niet los te zien zijn van ons gehele lichaam, en natuurlijk evenmin van de omgeving waar we op reageren. Dat wordt toch bepaald door ons hele lichaam. Daar gebruik ik het werk van de neuroloog Antonio Damasio die duidelijk maakt dat emoties zich in het lichaam afspelen. Je hart gaat sneller kloppen, je gaat zwaarder ademen. Dat kun je merken, daar spelen je hersenen een rol in en dat interpreteer je dan als een bepaald gevoel. Gevoelens zijn geïnterpreteerde emoties en daar heb je bepaalde hersenstructuren voor nodig. Dat is het limbische systeem in de hersenen. Dat heeft een kaaiman of krokodil niet: die hebben wel emoties, maar geen gevoelens. Bij een hond zie je duidelijk dat hij gevoelens heeft. Pas bij zoogdieren komt de mogelijkheid om gevoelens te hebben naar voren. Fantasieën om hersenen aan te sluiten op een computer, zoals in science fiction verhalen wel gebeurt, zijn dus irreal. Artificial Intelligence, kunstmatige intelligentie, zal nooit leiden tot menselijk bewustzijn, zolang er tenminste geen lichaam aan te pas komt.

Lichaam voor voelen en denken

Het lichaam is niet alleen nodig voor gevoelens, maar ook voor het denken. Daar wordt het interessant, want wij ontlenen onze begrippen allemaal aan ons lichaam en aan de manier waarop ons lichaam zich in de ruimte bevindt. Denk bijvoorbeeld aan uitdrukkingen als: hier sta ik boven, ik heb het onder de knie. Als mensen iets zwaars in de

handen hebben, bijvoorbeeld, tillen ze ook zwaarder aan problemen. Als mensen zo boos zijn dat ‘de stoom uit hun oren komt’, blijkt hun hoofd inderdaad veel warmer te zijn geworden. Ik kan heel veel van dit soort voorbeelden opnoemen. Als een kind zich ontwikkelt en van de ruimte gebruik gaat maken moet hij zijn evenwicht

bewaren. Dan is hij vanzelf met zichzelf en zijn verhouding met de verticale lijn bezig. Ledematen bewegen is levende mechanica. Daardoor of daarmee beginnen wij onze begrippen te vormen. Überhaupt, in de verhoudingen in ons lichaam, de manier waarop wij groeien, kun je de gulden snede en de Fibonacci-reeks herkennen. Zo zit

Nature Reviews | Neuroscience

Verbindingen tussen hersensystemen.

er veel verborgen wiskunde in de natuur en in ons lichaam. De vormgevendes principes van organismen volgen wiskundige wetten. Die vormgevende principes zijn tegelijkertijd de grondslag voor ons denken, dat noemen we ‘embodied cognition’, belichaamde cognities. ‘Cognities’ is een verzamelnaam voor alles wat met kennisverwerking te maken heeft: zintuiglijk waarnemen, onthouden, begripsvorming en logisch denken; cognities die aan het lichaam worden gerelateerd.

Ether- en astraallichaam

Ik heb het hier natuurlijk over het etherlichaam, het prana- beginsel in theosofisch taalgebruik, als basis voor het menselijke denken. Die energie moet ergens vandaan komen, en die komt uit het etherlichaam. Het astraallichaam, het gewaarwordingslichaam, neemt de gedachten waar. Denken is het waarnemen of spiegelen van je gedachten. Wat daaraan voorafgaat in het etherlichaam, dat is nog onbewust. In de psychologie is dat ook bekend: in het onbewuste wordt van alles klaar gekookt zonder dat je je daarvan bewust bent. Kijk bijvoorbeeld maar eens in het boek van Ap Dijksterhuis *Het slimme onbewuste*. Dijksterhuis is gespecialiseerd in het onbewuste en in intuïtief denken. Dijksterhuis zegt dat dat buiten je om gaat. Ik denk dat je dat ‘zelf’ doet, maar het je pas later bewust wordt. Het etherlichaam kan heel goed multi-tasks, het astrale kan dat niet. Dat kan maar één ding tegelijk en dus wordt het astrale zich langzamer gewaar van datgene wat het etherlichaam allemaal aan het doen is. Het astrale lichaam is in dat opzicht minder ver ontwikkeld dan het etherlichaam. Het etherlichaam is verder en kan meer, het is ook een ouder mense-

lijk wezensdeel in de evolutie. Maar met deze termen verlaten wij de natuurwetenschap. Feitelijk heeft de wetenschap het over hetzelfde, maar in andere termen, in materialistische termen.

Het verantwoordelijke ‘Ik’

Het grootste probleem dat ik in mijn boek behandel is de plek voor het ‘Ik’. Daar is merkwaardigerwijs in de hersenen geen plaats voor. Er is geen plaats in de hersenen waar het ik wordt aangetroffen of die met een ik-functie in verband staat. Dat betekent dat wij geen ik hebben of ik zijn, in de neurowetenschappelijke interpretatie: we zijn het resultaat van onze hersenen volgens die wetenschap. Ik zie dat echter anders: als je die gedachte in de praktijk toelaat krijg je namelijk grote problemen. Dan is niemand meer verantwoordelijk voor wat hij of zij doet. Net zo min dat je er iets aan kunt doen dat je blond haar hebt, kun je er dan iets aan doen dat de hersenen zus of zo besluiten. Zoals ik er tegenaan kijk, zijn we dus niet onze hersenen, maar hebben we hersenen waar we gebruik van maken. Ook al blijft het zo dat de mogelijkheden die de hersenen ons bieden wel onze speelruimte bepalen. De een is slimmer dan de ander, of heeft zulke eigenschappen en de ander weer andere. De hersenen zijn plastisch, dus je kunt er in veranderen. Daar kun je zelf het initiatief toe nemen. Daardoor kun je leren.

Waar verder nog een link met parapsychologische fenomenen ligt? Het ik maakt gebruik van het bewustzijn. Dat zijn beide niet-materiële fenomenen, maar die niet-materiële fenomenen maken wel weer wel gebruik van de fysiologie van de hersenen en van de fysiologie van het hele lichaam. Zo

gauw je iets als niet-materieel beschouwt, wordt het daar ook niet meer door beperkt. In de wetenschappelijke gedachtegang is het bewustzijn gelokaliseerd in de gesloten pot van de schedel, maar daar kun je het niet vinden. Een andere link die je zou kunnen leggen, typisch parapsychologisch, is het fenomeen iets te weten wat je niet kunt weten. Dat kan in en volgens de wetenschappelijke gedachtegang niet. Met de manier van kijken van mijn boek, kun je echter wel gedachten vormen over hoe dat mogelijk is. We hebben daar allemaal wel ervaringen mee. Je kijkt naar iemands achterhoofd en diegene kijkt dan om. Hoe kan diegene nu weten dat jij naar hem of haar staarde? Of neem mijn moeder die al lang voordat ik midden in de nacht in bed ging overgeven al wist dat ik ziek zou worden: zij stond dan naast mijn bed om de boel op te vangen. Als de telefoon gaat, dan weet je meestal wel wie het is, ook zonder nummerweergave. Het gaat dan om het soort fenomenen dat Sheldrake uitvoerig onderzoekt.

Menselijke fenomenen

Dan heb je nog andere fenomenen die vragen oproepen omtrent het menselijke bewustzijn. Fenomenen die wat objectiever zijn, zoals de savants. Savants zijn mensen die met een IQ van onder de 80 de meest moeilijke sommen kunnen uitrekenen. Er is een savant met een hoog IQ die een boek schreef waarin hij uitlegt hoe dat gaat, Daniel Tammet. Hij schreef het boek *Op een blauwe dag geboren*. Hij geeft aan dat hij getallen als een reliëf in kleuren voor zich ziet en dat de oplossing van een som in zo'n vorm verschijnt: het wordt hem als het ware vanzelf geschonken. En je hebt het

Daniel Tammet

fenomeen dat wetenschappers de oplossing van een probleem vaak geschonken werd als ze aan het doezelen zijn: Mendelejev met het periodiek systeem bijvoorbeeld, of Schrödinger die zijn deeltjes-golfvergelijking vond na een vrijpartij met een dame in Ascona. Of componisten die muziekstukken geschonken kregen en het alleen maar op hoefden te schrijven, denk aan Bach en Mozart. Dan is er ook nog het fenomeen van bijna dood ervaringen, waarbij sommige mensen een voorschouw op de toekomst terugmeenen, of andere dingen die zij niet zouden moeten kunnen weten. Het gemeenschappelijke van al die mensen is dat zij hun hersenen juist niet gebruiken. Veel savants hebben zelfs een hersendefect, merkwaardig genoeg vaak aan de linkerhersenhelft. Een Australische neurowetenschapper die bij proefpersonen met een sterk magnetisch veld hun linker hersenhelft stillegde, ontdekte dat die mensen op dat moment ook over savant-achtige eigenschappen bleken te beschikken. Het hersengebonden bewustzijn kan

Jill Bolte Taylor

ons hinderen. Om een groter bewustzijn op ander gebied te krijgen moet je je hersenen als het ware stilleggen. In het boek *Onverwacht Inzicht* van hersenwetenschapster Jill Bolte Taylor die een hersenbloeding kreeg in de linker hersenhelft, beschrijft zij dat een *Unio Mystica* ervaring kreeg (NB mystiek beleven van eenheid- red-) toen die hersenhelft stilviel. Dat doet natuurlijk erg denken aan wat wij proberen te bereiken met meditatie.

Bewustzijnsevolutie

Ik heb bijvoorbeeld opgemerkt dat, als ik naar mensen staar met de bedoeling om ze om te laten kijken, het dan niet lukt. Daar moet je dus niet met je bewustzijn in de weg gaan zitten. En vooruitgang en evolutie zijn zeker nog niet afgesloten, wij evolueren keihard op het ogenblik. We zijn echt heel andere wezens dan in de veertiende eeuw, laat staan dan in de Griekse tijd. We zijn andere wezens geworden, met andere gevoelens, althans die gevoelens worden op andere dingen toegepast. Leedvermaak is bijvoorbeeld niet meer en vogue, terwijl men vroeger vol plezier naar onthoofdingen en ver-

brandingen van mensen ging kijken. Daar zijn we dus wel wat menselijker geworden. Geëvolueerd; de evolutie houdt niet op bij het lichamelijke.

Vrijheid en moraliteit

Misschien is die fysieke evolutie wel de basis voor de steeds verder ontwikkelde mogelijkheden tot empathie en tot moraliteit. Je ziet dat soort aanzetten voor moraliteit in het dierenrijk. Niet alleen bij apen; amoeben helpen elkaar al bij de celdeling. Lynn Margulis, een evolutiebiologe, omschrijft dat het ontstaan van kernhoudende eencelligen een symbiose is van twee verschillende eencelligen. Kortom, samenwerking zit er al vroeg in de evolutie in, naast het selectiemechanisme van 'the survival of the fittest'. Die onderlinge hulp van amoeben aan elkaar is uiterst vreemd. Daar is sprake van bewustzijn; niet dat we dat kunnen meten, maar we concluderen het op basis van het gedrag van die eencelligen. Evolutie gaat over gedrag en daarmee over moraliteit. Dieren kunnen nog niet zo heel goed kiezen in hun gedrag, die keuzes gaan meestal op geleide van impulsen. Die impulsen kunnen altruïstisch zijn, maar dat doen ze niet met een idee over hoe het in de wereld zou moeten zijn. Pas als er zoiets ontstaat, kun je van moraliteit spreken. Moraliteit is méér dan goed doen. Als we niets anders zouden doen dan alleen maar goed, zouden we geen morele wezens zijn. Daar behoort ook vrijheid bij. Het is pas moraliteit als je ook de mogelijkheid hebt om iets slechts te doen, dat je dus moreel kunt falen en je kunt schamen. Dat wil ik koppelen aan de gedachte dat de mens moest ontstaan, namelijk om vrijheid en moraliteit in de wereld te brengen. En dat treedt niet pas bij de mens op, dat is al in de evolutie voorbereid. Veel

mensen denken dat wij slechts een dun laagje beschaving hebben, maar dat wij grote egoïsten zijn die ten koste van anderen leven; dat wij net doen alsof we het beste met elkaar voorhebben. Die gedachte is eigenlijk het gevolg van de gedachte dat in de evolutie de sterksten het beste kunnen overleven. Het interessante is echter dat de evolutie niet alleen over de sterksten gaat, maar dat er ook al altruïsme in de evolutie voor de mens is aan te wijzen. Altruïsme is een deel van onze natuur, anders zou het ook teveel gevraagd zijn van ons.

Kern van broederschap

Het ontstaan van het limbische systeem bij zoogdieren maakt dat je gevoelens kunt hebben. Bij primaten en bij mensen heb je spiegelneuronen: dat wil zeggen dat, als wij iemand anders iets zien doen, niet alleen onze neu-

ronen, onze hersencellen, worden geprikkeld die te maken hebben met het waarnemen. Tegelijkertijd worden merkwaardigerwijs ook de neuronen geprikkeld die actief zouden zijn als wij diezelfde gedraging zouden vertonen. Kortom, het is een voorwaarde om je voor te kunnen stellen wat er innerlijk bij die ander gebeurt, bij dat gedrag: een voorwaarde voor empathie en altruïsme, zeg maar een voorwaarde voor broederschap. Niet alleen tussen mensen, maar broederschap die soortoverschrijdend is. Dat laatste geldt trouwens ook voor dieren, die kunnen ook soortoverschrijdend altruïstisch zijn. Dieren die bijvoorbeeld individuen van een andere soort niet aanvallen, maar helpen, soms op zo'n manier dat een mens daar nog wat van kan leren. De morele vooruitgang is nog lang niet afgelopen...

**We kunnen niet anders denken dan dat we deel
uitmaken van een groter ontwerp ...
Ieder van ons kan zich voorstellen dat hij een
rol speelt in een onvoorstelbaar ... Drama.
We zouden alles moeten geven voor het spelen
van onze rol. Dan wachten we rustig en vol
vreugde op toekomstige openbaringen van wat er
na de dood van ons lichaam op ons wacht.**

Sir John Eccles

Najaarsschool TVN ITC Naarden, 14 en 15 november 2009 De Mens Zichtbaar en Onzichtbaar

Aangezien ik een “nieuwkomer” bij de TVN genoemd kan worden, was dit mijn eerste najaarsweekend in Naarden. Een nadeel van het nieuwkomerschap is dat sommige uitweidingen over specifieke theosofische interpretaties mij wel eens achter de oren doen krabben, maar een voordeel van deze positie is een frisse blik!

De zaterdag werd geopend door de nieuwe voorzitter Els Rijnaker en de eerste lezing begon veelbelovend met als thema *Natuurwezens, zichtbare en onzichtbare krachten/elementalen in de natuur* door Maurice Alexander Suijkerbuijk. Maurice had net een cursus verhalen vertellen achter de rug en kon gelijk enthousiast op ons oefenen. Hij begon met muziek en *Het Lied van de Monade* (zie G. Barborka, *Het goddelijk plan*, deel I, blz. 27), leidde ons langs fotonengordels, kwantumfysica, de elementen die we overal in de natuur en de wijsheidsliteratuur terugvinden, de tetraktys van Pythagoras, H.P. Blavatsky, de mystica Hildgard von Bingen en schema XIII van de *Ganesh*. Gelukkig kwamen er in zijn PowerPoint presentatie ook af en toe wat elfen en kabouters voorbij.

Na een verrukkelijke lunch was het woord aan een meer ingetogen Ronald Engelse. Hij werkte het thema van dit weekend rond de geheel herziene uitgave door de UTVN van het boek van C.W. Leadbeater *De Mens Zichtbaar en Onzichtbaar* verder uit. Het thema van dit boekje is eigenlijk de evolutie van de mens, zoals dit te zien is in de aura's. Ronald toonde in een PowerPoint presentatie onder andere de door Leadbeater waargenomen kleurrijke aura's rond de mens, maar sprak ook over de visuele effecten van muziek van componisten als Mendelssohn of Gounod, waarbij totaal verschillende patronen ontstaan, zoals je zou kunnen verwachten, en over de vormen die *gedachten* kunnen uitdrukken. Hij toonde in dit verband afbeeldingen uit het boek *Thought Forms* van Annie Besant en C.W. Leadbeater. Ik kan niet wachten tot iemand dergelijke aurawaarnemingen, overeenkomend met die van bijvoorbeeld de healer Barbara Ann Brennan, omzet in computeranimatie in 3d!

We sloten het dagprogramma af met een meditatieve wandeling over het landgoed van het Internationaal Theosofisch Centrum. Onze gids Elisabeth Raven vertelde over de plannen om blokhutten te bouwen voor retraits (mag ik alvast reserveren?) op dit werkelijk schitterende terrein. Gespits op de natuur-

Agenda Nederland

maart 2010

13 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*
20 en 21 weekend met Arie Bos en Hans Gerding, in Naarden

april 2010

17 voorjaarsdag TVN
24 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

mei 2010

15 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

juni 2010

5 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*
12-20 Klussenweek ITC Naarden, 035- 6958129

Agenda buitenland

juli 2010

Rectificatie:
10-15 wereldcongres TS Universal Brotherhood without Distinctions-Road to Awareness, in Rome

De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.

Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672. Zie ook www.theosofie.nl.

wezens van Maurice (al dan niet met puntmuts...) liepen wij door de meditatietuin, langs Boeddhabeelden en oeroude bomen en vormden een verbroederende cirkel in de zogenaamde 'kathedraal', een indrukwekkende kring in het bos. Wij zagen dit keer geen natuurwezens, maar Elisabeth vertelde van de lichtbollen die hier in de omgeving worden waargenomen en de grote witte engelkracht aan één kant van het bos en de michaëlskracht aan de andere. Ik twijfel er geen moment aan, de omgeving hier is zo bijzonder en spiritueel.

's Avonds werd de dvd *Alice in Wonderland* vertoond en zat men in de pauze bij elkaar in een 'theosofisch café'.

Zondag kon ik eindelijk echt kennis maken met Katinka Hesselink. Via Katinka met haar voortreffelijke site ben ik mij eigenlijk steeds meer gaan verdiepen in de theosofie, gaan lezen in de boeken, gaan overwegen lid te worden; hoe leuk dus dat uitgerekend Katinka een lezing verzorgde! Haar thema was *Zuiverheid en gevaar*, dat wil zeggen in hoeverre we beïnvloedbaar zijn door ongeziene krachten zoals magie (en dan vooral zwarte magie), occultisme, elementalen, natuurgeesten of zelfs karma. Ligt de bescherming wellicht in de eigen motivatie? *Waarom* willen wij eigenlijk spirituele bescherming, uit occulte of neurotische

overwegingen of allebei? Zoals de ware theosoof betaamt werd er na afloop heftig gediscussieerd, werden er de nodige vragen bij teksten gesteld en werd er raad gegeven, zoals over een waar zuiver leven, over de innerlijke houding van offering en over het ontwikkelen van een helder kanaal voor het Hoger Zelf. Een mooie samenvatting van Katinka's onderwerp ligt in de woorden van H.P. Blavatsky: *Angst en haat zijn in essentie hetzelfde; wie niets haat, zal ook nergens bang voor zijn.*

Na al dat denken en discussiëren werd het weekend heel "verstandig" afgesloten met *ondergaan* en *voelen*. Katinka ging in haar workshop *Op meditatieve wijze in contact komen met kleuren en hun betekenis* verder door op haar inleiding van die morgen door met gekleurde wol om de vinger te experimenteren bij het maken van tekeningen. Zelf nam ik deel aan de workshop *Het onzichtbare wordt zichtbaar als gevoel en ervaring via ons lichaam en bewustzijn* met Corine Kabel: na een heerlijke geleide meditatie door ons lijf zaten we in tweetallen rug aan rug te *ervaren en vibreren!*

Zo werden we weer langzaam geaard en met een ontspannen glimlach op mijn gezicht, een grote witte engel in mijn kielzog en een enorme rode zon in de voorruit reed ik terug naar huis.

Anneke Bruynesteyn

Agenda loges en centra

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

februari 2010

Amersfoort

8 Hoe oude leefpatronen de vrede van het Joodse volk beïnvloeden, verdiepingsavond, Ruud Bartlema

15 De Geheime Leer, studieavond

22 Ledenavond

Amsterdam

13 Rapport van de Society for Physical Research en de Coulomb brieven, lezing, Peter Smit

23 De Yoga Sutra's van Patanjali, studieavond

Arnhem

1 De Geheime Leer, studiegroep, Ineke Vrolijk

8 Het Christusbewustzijn in de mensheid, lezing, Dick Blokker

15 Kernthema's van de theosofie, cursus, Ronald Engelse

22 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

Assen

22 De Geheime Leer, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

Den Haag

1 Leven in God, Gezondheid en Geluk, lezing, Ab Straatman

8 Gespreksavond

15 Adyar-dag, voor leden

20 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

Klussenweek ITC

Het Internationaal Theosofisch Centrum organiseert tussen 12 en 20 juni een klussenweek. Tijdens die week zal een groot aantal klussen worden opgepakt, in de tuin, in het bos, in een aantal van de panden. Naast de klussen maken we er een goede en gezellige week van. We kunnen de dagen beginnen met yoga of meditatie, met 's avonds korte inleidingen en of gesprekken. Iedereen en alle vaardigheden zijn van harte welkom. Men kan in een van de kamers overnachten of kamperen. Kosten, ook van de maaltijden, zijn voor het ITC. Graag van te voren aanmelden bij Ingmar de Boer; tel 035-6948129, 035-694 01 80 of verhuur@itc-naarden.org met vermelding van de dagen die je wilt komen, en eventuele vaardigheden. Dan kunnen we een planning maken. We hopen dat samen we een heel goede week zullen hebben.

27 tot 30 augustus 2009 Naarden, meditatieve retraite: Steps of Spiritual Realisation met Tr n-Thi-Kim-Di u

Hoewel het inmiddels een tijdje geleden is, wil de redactie u het hierna volgende verslag niet onthouden.

Het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden organiseerde voor het derde opeenvolgende jaar een meditatieretraite met Tr n-Thi-Kim-Di u, voorzitter van de EFTS (European Federation of the Theosophical Society). De vorige retraites hadden de titel *Foundations of Wisdom* (basis van wijsheid) en *Ways of Meditation* (manieren van meditatie). Dit jaar was het thema *Steps of Spiritual Realisation* (stappen van spirituele realisatie). Het programma volgde eenzelfde stramien als de vorige edities, met een meditatie voor het ontbijt, voordrachten en gedachte-uitwisseling in de ochtend en geleide loop- en zitmeditatie in de middag; de maaltijden werden in stilte genuttigd en elke dag werd besloten met een avondactiviteit, zoals een video van Krishnamurti, een natuurwandeling in de nabijheid van het centrum of het 'theosofische café' in de gezellige

20 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

Groningen

8 Bewustzijn tussen dood en geboorte? cursus

22 Bewustzijn tussen dood en geboorte? Cursus

Haarlem

12 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden

8 *Bhagavad Gita*, Inleiding door een lid

22 Theosofie, studiemiddag

Naarden

2 Ledenvergadering

16 Adyardag, voor leden

Rotterdam

2 De weg tot zelfontdekking, de universele weg, lezing, Augusta van der Werf

9 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

16 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse

Utrecht

5 *Oude wijsheid, modern inzicht* (Shirley Nicholson), studiegroep

19 Het antwoord ligt in jezelf (perspectief van een vrijmetselaar), lezing, Jan den Ouden

Zuid-Limburg

11 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse

24 *Clara Codd*, studieavond, Femmie Liezenga

Zwolle Lanoe

9 Reïncarnatie, inleiding, Niels Lous

23 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting. Ook legateren aan de TVN is een mogelijkheid. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

salonnetjes van de Besant Hall.

De inleidende sessie behandelde vragen als *Wat bedoelen we met spirituele realisatie?; Kan de dualistische, discursieve geest ooit spiritueel van aard zijn?* Daar waar vorig jaar een selectie van meditatietechnieken werd voorgesteld, ging dit jaar bijzondere aandacht uit naar de hoofdaspecten van spirituele realisatie: *ethiek, intellect en liefde*. Tijdens de eindsessie bood Kim-Diêu de aanwezigen een aantal elementen van het antwoord op de vraag *Hoe kunnen we weten of we op de goede weg zijn naar spirituele realisatie?*

Is spirituele realisatie een voortschrijdend proces of gaat het om een plotseling gebeuren? Dit is een vraag waarop binnen de oosterse logica als antwoord beide eigenschappen tegelijkertijd toegekend kunnen worden. Spirituele verwerkelijking is een progressief proces in de mate dat ze wordt voorbereid door voortdurende, zorgvuldige beoefening, een voortdurende inspanning. Daarnaast komt het moment van spirituele realisatie zelf neer op een onmiddellijk, allesdoordringend inzicht, een ogenblikkelijke toename van bewustzijn of van inzicht in dingen die men voorheen, dat wil zeggen vóór het voorbereidend stadium, niet kon doorgronden. Spirituele realisatie als voortschrijdend

proces kan beschouwd worden als het resultaat van een leven dat is gebaseerd op ethische principes, studie en een helder onderscheidingsvermogen tussen goed en kwaad. In haar onmiddellijk aspect, houdt spirituele realisatie een “sprong in het duister” in, een loslaten van elk houvast aan methode, techniek of kennis die van buitenaf is opgedaan. Nemen we als beeld het beklimmen van een ladder, waarbij het beklimmen zelf staat voor het langzaam voorbereidend proces, dan weten we dat er een moment komt dat we het einde van de ladder bereiken. Net zo bereiken we op een bepaald ogenblik het einde van het spirituele pad; het ‘niets’ ligt voor ons en verder gaan betekent het loslaten van de ladder en het wagen van de sprong in het duister. In haar *Meditatiediagram* stelt mevrouw H.P. Blavatsky dan ook: *Verder dan dit ... (kan men niet zo spreken)*.

De ochtendvoordrachten hadden, zoals gezegd, de respectievelijke thema's *ethiek, intellect en liefde*, als de drie aspecten die de beste garantie vormen voor een veilige ‘beklimming van de ladder’.

Hoe leven wij ons leven, in onszelf, maar ook in onze gerichtheid naar de buitenwereld toe? Hoe gedragen we ons ten opzichte van die buitenwereld, in welke vorm deze zich ook aan ons aanbiedt? Nog belangrijker: hoe

Zwolle Loge

21 De schoonheid van al wat bestaat, inleiding en studie

maart 2010

Amersfoort

8 Evolutie en Gnosis, lezing, Ronald Engelse

15 Meditatieve avond, Martie Velthuis

22 Ledenavond

Amsterdam

13 Sleutel tot de theosofie in de kunst, lezing, Marty Bax

23 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, studieavond

Arnhem

1 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

8 Bijbelse vrouwen en de levensboom, lezing, Magda vd Ende

15 Kernthema's van de theosofie, cursus, Ronald Engelse

22 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

29 Theresa van Avila, thema-avond, voor leden

Assen

15 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

Den Haag

1 Milarepa, film

8 Indiase muziek, Ashok Pathak

13 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

13 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

15 Gespreksavond

22 Mozart en *Die Zauberflöte*, lezing, Adri van Houten

29 Jaarvergadering, voor leden

V e r e n i g i n g s n i e u w s

gaan we met deze buitenwereld om met behulp van onze innerlijke werktuigen, dat wil zeggen onze gevoelens, ons denkvermogen, onze geest? Hoe dicht staan we bij het werkelijke besef dat er eigenlijk geen 'buiten ons' of 'in ons' is, maar dat er slechts EEN alomvattend bewustzijn is? Dit besef is van toepassing op al onze uitingen, of het nu gaat om gedachten, uitspraken of handelingen. Neem bijvoorbeeld het gezegde: *Gesproken woorden keren niet terug in de mond*. Nadat woorden uitgesproken zijn, beginnen zij een leven op zichzelf, vandaar dat de wijze vaak stilte preferreert boven spraak, omdat het onmogelijk is om de totale reikwijdte en gevolgen te overzien van hetgeen gezegd wordt, al wordt dit ook met de beste intenties gedaan.

Ethiek hangt nauw samen met het intellect. Immers, de diepgang van ons begrip van bepaalde morele principes is afhankelijk van onze intellectuele capaciteiten. Het begripsniveau waar het bij ethiek om gaat, overstijgt het niveau van de morele norm die door de maatschappij aan de gemiddelde mens wordt opgelegd opdat deze zich min of meer zonder kleerscheuren zou kunnen ontwikkelen. Ethiek gaat verder

dan dat. Onder ethiek verstaan we een veredelde vorm van moraliteit die haar oorsprong vindt in het individu dat zichzelf de vraag stelt naar het waarom van zijn eigen daden; het individu dat zichzelf en zijn beweegredenen durft te bevragen, bewogen door een oprechte en evenredige aandacht voor zichzelf en de ander of de omgeving in het algemeen. Op dat ogenblik neemt men automatisch, naast het eigen standpunt, ook het standpunt van anderen in zijn overwegingen mee en ontwikkelt men een reële belangstelling voor de totale gevolgen van het eigen handelen, voelen en denken. Er ontstaat een ethische manier van leven die hogere eisen aan het individu stelt dan de in onze maatschappij in zwang zijnde moraliteit.

Ethiek is gebaseerd op vicāra, volgens dr. I.K. Taimni 'overweging, overdenking, overpeinzing, bespiegeling... het mentale proces waarmee we... hoedanigheden isoleren uit speciale objecten en verbinden tot een enkel abstract concept'. Het leren onderscheiden van de gemeenschappelijke basis van al wat leeft of, in theosofische bewoordingen, het denken in abstracte begrippen en volgens abstracte lijnen, vormt de juiste

Groningen

- 8 Bewustzijn tussen dood en geboorte? cursus
- 22 Bewustzijn tussen dood en geboorte? cursus

Haarlem

- 12 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden

- 8 Theosofie, studiemiddag
- 22 Theosofie, studiemiddag

Naarden

- 2 *Licht op het Pad*, studie
- 16 *Practisch occultisme* (Blavatsky), studie
- 28 Het hermetisch axioma, lezing, Max Takkenberg

Rotterdam

- 2 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse
- 9 Ledenvergadering
- 16 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 23 Meditatie en de vier elementen, lezing, Hans van Aurich
- 30 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse

Utrecht

- 5 *Oude wijsheid, modern inzicht* (Shirley Nicholson), studiegroep
- 19 De toewijding aan Yoga, lezing, Ingrid Lamandassa

Zuid-Limburg

- 11 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse

- 24 *Clara Codd*, studieavond, Femmie Liezenga

Zwolle Lanoe

- 9 The Way for Life, inleiding, Jan Wibbelink
- 23 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Zwolle loge

21 Wegen van wijsheid,
inleiding en studie

april 2010

Amersfoort

12 Hoe moderne
wetenschap Theosofie
bevestigt en omgekeerd,
verdiepingsavond, Guido
Lamot

19 *De Geheime Leer*,
studieavond

26 Jaarvergadering

Amsterdam

13 Ledenvergadering

24 Woord en getal – Het
Hebreeuws als de sleutel
tot de theosofie, lezing,
Wim Leys

27 *De Yoga Sutra's van
Patanjali*, studieavond

Arnhem

12 Moderne hekserij als
mysterieeschool, lezing,
Merlin Sythove

19 Theresa van Avila,
thema-avond, voor leden

26 *Bhagavad Gita*, cursus,
Ineke Vrolijk

Assen

19 *De Geheime Leer*,
studieochtend, Dick Prins
en Bianca Kicken

Den Haag

12 Vorm is leegte en leegte is
vorm, lezing, Katinka
Hesselink

17 Meditatiediagram van
Blavatsky, inleiding met
meditatie, Ineke Vrolijk

17 *De Geheime Leer*, cursus,
Ineke Vrolijk

18 Sta op en wandel!,

esoterische wandeling,
Frank Tuinstra

19 Den Haag als esoterische
hoofdstad van Nederland,
lezing, Caroline de
Westenholz

26 Woord en getal: Het
Hebreeuws als sleutel tot
de Oude Wijsheid, lezing,
Wim Leys

Groningen

12 Bewustzijn tussen dood
en geboorte? cursus

26 Bewustzijn tussen dood
en geboorte? cursus

Haarlem

9 *Siva sutra* (Taimni),
studieavond

Leeuwarden

19 Theosofie, studiemiddag
Naarden

13 *Licht op het Pad*, studie

Rotterdam

6 Innerlijke bespiegeling
door de tarot, lezing, Art
van Remundt

13 *De Geheime Leer*, cursus,
Ineke Vrolijk

20 Woord en getal, Het
Hebreeuws als de sleutel
tot inwijding, lezing, Wim
Leys

27 *De Stem van de Stilte*,
cursus, Ronald Engelse

Utrecht

2 *Oude wijsheid, modern
inzicht* (Shirley Nicholson),
studiegroep

16 We blijven zoeken, lezing,
Wim van Vledder

23 Ledenvergadering

Zuid-Limburg

8 *De Stem van de Stilte*,
studieavond, Ronald
Engelse

23 *Clara Codd*, studieavond,
Femmie Liezenga

Zwolle Lanoe

6 Walhalla, inleiding, Rob
Chatrou

20 *De Geheime Leer*,
studieavond, Wies Kuiper

Zwolle loge

11 De liefdevolle wil om te
werken en te dienen,
inleiding en studie

mei 2010

Amersfoort

10 Witte Lotusdag

Amsterdam

15 Lotusdag,
seizoensafsluiting met
mystieke teksten

Arnhem

3 *De Geheime Leer*,
studiegroep, Ineke Vrolijk

10 Witte Lotusdag, voor
leden

17 Philip Glass: Herhaling als
verandering, lezing,
Gertjan Eldering

31 *Bhagavad Gita*, cursus,
Ineke Vrolijk

Assen

7 Witte Lotusdag

17 *De Geheime Leer*,
studieochtend, Dick Prins
en Bianca Kicken

Den Haag

10 Witte Lotusdag

22 Meditatiediagram van
Blavatsky, inleiding met
meditatie, Ineke Vrolijk

22 *De Geheime Leer*, cursus,
Ineke Vrolijk

Groningen

10 Bewustzijn tussen dood en
geboorte? cursus

Wist u dat ... de laatste zeven jaargangen van *Theosofia* integraal op onze website
te lezen zijn? Kijk op <http://www.theosofie.nl/tijdschrift/index.htm>.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

ontwikkelingsbasis voor ethiek. Als het ons mogelijk is om te beseffen dat de bijna 7 miljard menselijke aardbewoners fundamenteel gelijkwaardig zijn en de fundamenteel menselijke aard delen, met één en hetzelfde levensdoel voor ogen – hoe moeilijk het ons soms ook lijkt te zijn om ons dit voor te stellen -, zonder oordeel of zonder individuen te reduceren tot de elementaire, op ons eigen oordeel gebaseerde, status van vriend of vijand, slechts in die innerlijke omstandigheid kan de ethische manier van leven uitgroeien tot een automatisme, een natuurlijke en uiterst logische manier van leven waarbij de universele broederschap tot een levend concept wordt. De meesten van ons zijn echter nog niet zover en worstelen nog met de vraag hoe we bepaalde situaties kunnen doorstaan zonder conflicten te veroorzaken of te moeten ervaren. Het *Meditatiediagram*, zoals in 1887-1888 gedicteerd door mevrouw Helena Blavatsky, en genoteerd door dhr. E.T. Sturdy, kan een deel van het antwoord op deze vraag bieden, in het bijzonder in de gedeelten die gaan over de verzakingen enerzijds en de verwervingen anderzijds. Inderdaad, hoe bevrijden we ons uit de valkuil van dualiteit die gegenereerd wordt door ons lager denkvermogen en hoe ontdoen we ons van de gehechtheden op elk van de

gebieden van bestaan zoals die ons bekend zijn, het fysieke, het astrale en het mentale? Precies daarover handelt het gedeelte van de verzakingen waarbij stuk voor stuk gehechtheden van allerlei aard worden afgelegd of overwonnen. En de verwervingen? Zij markeren de basis van meditatie en vereisen de tijdelijke medewerking van het intellect, opdat wij ons kunnen verheffen uit de illusie dat onze fysieke verschijningsvorm, onze gevoelens en gedachten ook maar enige realiteitswaarde kunnen hebben. Zo is er de mogelijkheid om te reiken naar het gebied van hoger manas, waar het stadium van ‘verwervingen’ een aanvang neemt.

Een geëigend beroep op het intellect, dit wil zeggen in combinatie met dit andere primaire menselijk vermogen dat verborgen ligt in ons hogere Zelf, het Hart, of Mededogen, laat ons toe om abstracte begrippen te verkennen. Daarom wordt het intellect beschouwd als het juiste gereedschap om ons in contact te brengen met deze hogere dimensie van bestaan, de dimensie van de eenheid, de bevrijding van dualiteit. Door steeds meer beroep te doen op het intellect zetten we het proces van mentale eenwording in gang: weten dat tegengestelden niet verenigd kunnen worden, maar overwonnen of gesublimeerd moeten worden tot op het

31 Bewustzijn tussen dood en geboorte? cursus

Haarlem

8 Witte Lotusdag

14 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden

3 Witte Lotusdag

Naarden

4 Witte Lotusdag

Rotterdam

11 Witte Lotusdag

18 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

25 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse

Utrecht

7 Witte Lotusdag

Zuid-Limburg

6 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse

19 *Clara Codd*, studieavond, Femmie Liezenga

Zwolle Lanoe

11 Witte Lotusdag

Zwolle loge

16 Witte Lotusdag

juni 2010

Arnhem

7 *De Geheime Leer*,

studiegroep, Ineke Vrolijk

28 *Bhagavad Gita*, cursus,

Ineke Vrolijk

Den Haag

12 *Meditatiediagram* van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

12 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

Zuid-Limburg

10 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse

23 *Clara Codd*, studieavond, Femmie Liezenga

V e r e n i g i n g s n i e u w s

---

niveau van de directe ervaring. Door het dualistisch denken te verlaten, op zoek naar een mentaal evenwicht, bereiden we ons voor op het besef, op de belangrijkste realisatie die alleen een mensenleven hier op aarde kan bieden: onze essentiële natuur is bewustzijn en dit bewustzijn – en dus het bewustzijn van alle mensen – is in essentie EEN. Elke stap die wordt toegelicht in het *Meditatiediagram* is een stap nader tot het realiseren van dit fundamentele feit, en al deze stappen samen leiden tot spirituele realisatie.

Hoe weten we wanneer we op de goede weg zijn? Hoewel onze dromen niet echt het antwoord op deze vraag bieden, kunnen ze wel waardevolle aanwijzingen geven over onze innerlijke ontwikkeling. De helderheid van onze dromen en de mate waarin we vorm kunnen geven in onze dromen – als ons dat al lukt – kunnen worden beschouwd als interessante elementen van evaluatie. De training van ons aandachtvermogen en bewustzijn tijdens meditatie kan de helderheid van onze dromen op een positieve wijze beïnvloeden.

den. Onszelf leren beschouwen als waren we de derde persoon – onszelf leren beschouwen als een buitenstaander dus – en daarbij de moed opbrengen om streng te zijn bij de evaluatie van onze dromen of meditatieve ervaringen, evenwel zonder een oordeel te vormen, zijn de betere testmethoden voor onze *stappen van spirituele realisatie*.

Sabine van Osta

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Intreerede prof. dr. ir. Michiel Haas Technische Universiteit Delft op 20-11-2009

Michiel Haas is sinds maart 2009 in deeltijd hoogleraar aan de Technische Universiteit Delft, met als vakgebied Materials and Sustainability.

Op 20 november 2009 vond de plechtigheid van zijn intreerede plaats, met als titel *Levens Cyclus Analyse: Jongleren met milieugetallen*, een boeiende en levendige presentatie. Bij deze gelegenheid waren veel aanwezigen, onder andere een cortège van hoogleraren, met ook onze 'eigen' hoogleraar 'Metafysica in de geest van de theosofie' van de universiteit van Leiden, prof. dr. Hans Gerding.

Michiel is van huis uit architect, maar werkt vooral als adviseur op het gebied van bouwen, milieu en gezondheid. Hij wil vooral milieu 'communiceerbaar' maken, zodanig dat mensen elkaar begrijpen als ze over milieubelasting van gebouwen praten.

Michiel, niet alleen binnen de wereld van wetenschap, architectuur en bouw, maar ook binnen de TVN zeer wel bekend (evenals de andere leden van de familie Haas die veel werk verzetten voor onze vereniging), werd in de toespraak van de vice- Rector Magnificus prof. Hans Beunderman genoemd als 'de meest groene persoon van Nederland'.

De deeltijd hoogleraar Materials and Sustainability wil in Delft geen saaie hoorcolleges

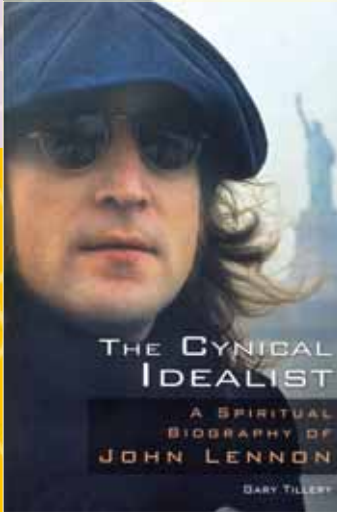
aan de nieuwe generatie geven, maar streeft naar zelfwerkzaamheid van zijn studenten door hen praktisch en actief in te zetten bij het ontwikkelen van energiezuinige projecten: dat jongleren moet je namelijk jong leren en deze formule blijkt zeer succesvol.

Een ander project van Michiel is de uit 1897 stammende watertoren in Bussum die volgens zijn ideeën gerenoveerd en omgebouwd zal worden tot het meest duurzame gebouw van Nederland. Dit project zal in april 2010 opgeleverd worden en dan zal zijn bedrijf NIBE er ook intrekken.

Wij feliciteren de familie Haas, kijken in spanning toe, horen graag meer en wensen Michiel in alle opzichten veel succes!

Els R.

The Cynical Idealist

A Spiritual Biography of
John Lennon
Gary Tillery

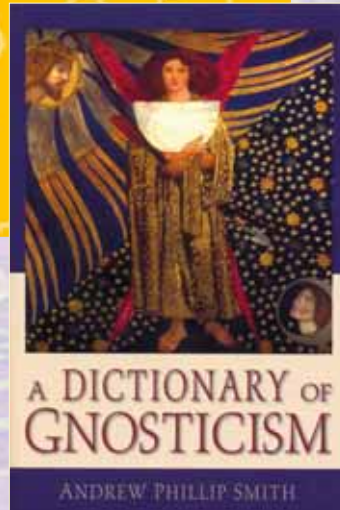
Quest Books, 2009,
ISBN 978 0 8356 0875 6,
216 pages, paperback,
Price € 13.95

'It's quite possible to do anything, but not if you put it on the leaders. You have to do it yourself. That's what the great masters and mistresses have been saying since time began. They can point the way, leave signposts and little instructions in various books – the instructions are all there for all to see. I can't wake you up; you can wake you up. I can't cure you; you can cure you.'

— John Lennon

In *The Cynical Idealist: A Spiritual Biography of John Lennon*, author Gary Tillery brings readers the first spiritual and intellectual biography of this seminal musical and cultural figure. Much has been said about John Lennon the Beatle – his rock star evolution and tragic fate. More than a mundane, temporal biography covering Lennon's life, music, and death, *The Cynical Idealist* is a soulful portrait of John Lennon's very being, illuminating the spiritual transformation of a man who influenced the world in a way few others had during the course of the twentieth century.

Films like *The Matrix* and *Stigmata* have helped fuel the continued fascination with Gnosticism, a pre-Christian Western religion based on the direct knowledge of the Divine, which itself provides salvation. Although *The Matrix* conveys complex concepts like archons and dualism with marvelous simplicity, Gnostic texts do anything but. Curious new students of Gnosticism find they are swiftly bombarded with numerous foreign, often un-translated, and barely pronounceable terms like Acinetos and Deitharbatas. Now for the first time, a comprehensive guide to all aspects of Gnosticism and related spirituality is available to the public in a straightforward dictionary.

A Dictionary of Gnosticism

Andrew Phillip Smith

Quest Books, 2009,
ISBN 978 0 8356 0869 5,
296 pages, paperback,
Price €17.50

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72; fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl; website: www.theosofie.nl
openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30; za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u op aanvraag toegestuurd

De Yoga-Sutra's van Patañjali

Dr. I.K. Taimni

UTVN, 2010 - 6e geheel herziene druk
ISBN 978 90 6175 075 8
516 blz. incl. verklarende woordenlijst
Gebonden. Prijs € 22,50

Inmiddels de 6e druk van dit meesterlijke boek! 'Geheel herzien' houdt in dat de tekst van een nieuwe letter is voorzien en dat de vertaling is aangepast aan meer hedendaags taalgebruik. En hier en daar is, waar noodzakelijk, ook de interpretatie van de tekst van Taimni aangepast. De paginering is nagenoeg gelijk gebleven aan de eerdere drukken, zodat deze 6e druk samen met de oudere drukken voor studie gebruikt kan worden.

**vernieuwde
uitgave!**

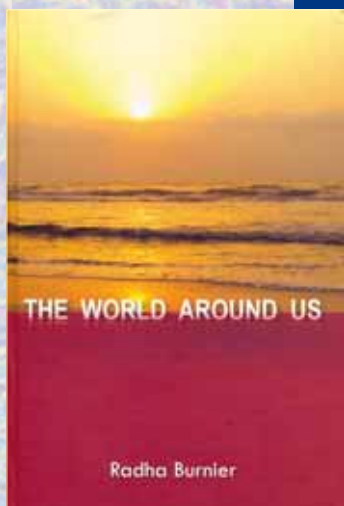
De Yoga-Sūtra's van Patañjali

Dr. I.K. Taimni

The World Around Us 'On the Watch-Tower' Articles from The Theosophist of 1980-2007 Radha Burnier

The Theosophical
Publishing House Adyar,
2009,
ISBN 978 81 7059 521 2,
620 pp., hard cover.
Price € 22,50.

The World Around Us is a compilation of 'On the Watch-Tower' notes written by Mrs. Radha Burnier, the President of the Theosophical Society. These notes appeared as her editorial articles in the President's official monthly journal *The Theosophist* between the years 1980 and 2007. Mrs. Burnier's careful observation and deep perception of the modern world and of human nature in general, sensitively guides the reader to a better understanding of the Theosophic life. The compilation provides a rich source of handy reference material and comments of wisdom on a wide range of subjects - social, geographical, environmental, and spiritual, among others - that rouse the reader to a better awareness and involvement in the world around us.

Doeleinden van de Theosofische Vereniging:

Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.

Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.

Het onderzoeken van de onverklaarde wetten in de natuur en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.